

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

1 září 2010
73. ročník

Dřevo a les, elementy našeho života...

Tabuľka, to nie sú iba čísla

Projekt chovu
zvířat v biozahradě

Mezinárodní rok
biodiverzity

Včelařský den

Dobřívský cvoček

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

KOVÁŘSKÉ AKTIVITY str. 16

„NÁŠ DOMOV“ NA BALTU str. 13

FARMÁŘI VE FRÝDLANTU USPĚLI str. 16

CHUCHELSKÉ AKTIVITY str. 17

SEMINÁŘ K VÝZKUMU str. 11

MEZINÁRODNÍ PROJEKT str. 14

VČELAŘSKÝ DEN – příloha III

DEN MLÁDAT V OPAVĚ

Školní statek, Opava, p. o. a Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Opava, p. o. každoročně společně organizují velice zajímavý a širokou veřejností a mládeží oblíbený „Den mládat“.

Tento den má již desetiletou tradici a na jeho popularitě mu léta neubírají, ale naopak mu svědčí – letošní obrovský zájem v návštěvnosti pak hovořil za všechno. Náš pracovní název akce je „Den mládat“, ale ve skutečnosti se nejedná o den, ale vždy o tři dny, a to pravidelně čtvrtek až sobota. Školní statek vybudoval a spravuje areál, který slouží výhradně výuce a potřebám zemědělské školy, proto jsou zde soustředěny malé kolekce hospodářských zvířat. Rovněž zde mají své zázemí jezdecké oddíly. Areál je perfektně vybaven i takovým zázemím, které umožňuje pořádat i zmíněnou velkou veřejnou akci.

Už před deseti lety se ředitelé zemědělské školy a školního statku dohodli, že je nutné a důležité i pro budoucnost propagovat zemědělské obory jinou formou než tiskovou a mediální. Rozhodli se ukázat živá hospodářská zvířata, a to ještě v období, kdy mají mláďata, a celou akci dále propojit s environmentálním vzděláváním. V letošním roce jsme „Den mládat“ organizovali 22.–24. 4. a zájem veřejnosti byl obrovský. Počet návštěvníků se přiblížil šesti tisícům, ale pro nás bylo nejdůležitější, že převládali žáci škol základních, protože jsou potencionálními zájemci o studium na naší škole. Akce takového rozsahu už vyžaduje perfektní organizaci, aby každý návštěvník si přišel na své a přitom byl splněn i náš propagační záměr.

Organizace akce spočívá v přípravě dílčích pracovišť, která zajišťují žáci a studenti naší školy. Pracoviště se dělí na ukázky zemědělských zvířat, kde jsou dospělci s mláďaty, dále jsou

pracoviště poznávací, výuková, ale také sportovní. Stanoviště jsou pojata jako soutěž a kdo uspěje, může získat i drobnou cenu, kterou nám poskytují sponzoři. Letošní akci jsme obohatili o program sokolníků, ale také o práci Policie ČR. Pro nejmladší účastníky je vypsána vždy týden dopředu výtvarná soutěž, téma letošního ročníku bylo „Zvířata ve svém životním prostředí“. Soutěž byla vyhodnocena samotnými účastníky akce a nejlepší díla získala věcnou cenu.

V organizování „Dne mládat“ spatřujeme jednoznačně pozitivum, protože dochází ke zviditelnění zemědělské školy a školního statku, škola má stále dostatek zájemců o zemědělské obory. V neposlední řadě má akce i pozitivní výukový význam pro žáky a studenty zemědělské školy, protože si mohou osobně zábavnou formou dokázat i své znalosti a vyzkoušet si organizační schopnosti. Za tři dny se aktivně zúčastnilo na celé organizaci až sto padesát našich žáků a studentů.

Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Opava, p.o. ve stejné dny organizovala dvoudenní konferenci EVVO, proto byl na školu kladen ještě větší nápor než v jiných letech. Takové akce nemusí být stejného rozměru, ale doporučujeme je, protože podporují zemědělské školství a vždycky zviditelní pořádající organizaci. Určitě i letos jsme se snažili myslet hlavně na návštěvníky, aby prožili atraktivní a příjemné dny.

Ing. Jaromír Beneš
ředitel Školního statku, Opava, p.o.

Vážené a milé čtenářky, vážení a milí čtenáři,

přejeme Vám úspěšný nový školní rok a přínosný pracovní rok! Předkládáme Vám první číslo už 73. ročníku našeho časopisu Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Po několika letech jsme na obálce opustili říši rostlinnou a nabízíme říši živočišnou – krásné staré kresby hospodářských zvířat. I v letošním roce Vám chceme předkládat pestrrou škálu informací a podnětů, aby Vás každé číslo nějak potěšilo a inspirovalo.

Úvodní článek z Opavy – „mláďata – noví žáci“ ukazuje dobrou spolupráci a tolik potřebné propojení teorie a praxe i nutnou propagaci zemědělských škol. Optimistické zahájení Vám všem!

Obě Vaše redakce a redakční rada

KVALITNÍ A EFEKTIVNÍ VEDENÍ ŠKOL V 21. STOLETÍ

– aktuální téma mezinárodní konference MŠMT

Dne 3. 6. 2010 připravilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy mezinárodní konferenci s názvem „České školy a Evropa: kvalitní a efektivní vedení škol ve 21. století“. Pozváni byli především ředitelé a vedoucí pedagogové škol, poskytujících předškolní, základní, střední a vyšší odborné vzdělání. Cílem připraveného setkání bylo nabídnout inspiraci pro řízení vzdělávacích institucí.

V první části dopoledního bloku dostali příležitost k vystoupení řečníci, kteří v krátkosti informovali o základních tématech týkajících se efektivního vedení škol. Zazněly mimo jiné zajímavé informace o konkrétních evropských projektech. V následné panelové diskusi se hovořilo především k tématu „role vedoucích pracovníků škol pro efektivní a kvalitní řízení“ a k tomu byla rozvíjena navazující témata týkající se konceptu efektivního vedení škol, nových směrů v řízení, vliv vedení školy na kvalitu výuky, další vzdělávání a podpora školského managementu, atd. Odpolední část byla rozdělena do tří tematických seminářů (workshopů), ve kterých byly prezentovány a diskutovány konkrétní projekty a iniciativy souvisejícími s kvalitním řízením škol. V prvním z workshopu se účastníci zabývali kompetencemi, které jsou důležité pro kvalitní řízení školy, a cestami k jejich osvojování. Druhý workshop byl zaměřen na možnost změny škol v multikulturní vzdělávací instituce. Tématem třetího workshop byla role ředitele v procesu přeměny školy v centrum celoživotního učení.

V další části svého článku zmíním jen některé detailní postřehy či zajímavosti z několika příspěvků, obsáhlejší materiály z vystoupení mohou zájemci najít na www.et2020.cz nebo www.msmt.cz.

Celou akci zahájila úvodním vystoupením EVA BARTOŇOVÁ, 1. náměstkyně ministryně školství. Ve svém krátkém příspěvku mimo jiné informovala účastníky o mezinárodním projektu „Role vedení škol ve zlepšování učení“, v rámci kterého by měla být v dohledné době vydána publikace (v ní budou uvedeny osvědčené postupy užívané v zemích středoevropského prostoru) a o problematice neustále narůstajícího administrativního zatížení vedoucích pracovníků škol. Jako jednu z variant řešení tohoto problému uvedla možnost rozložení nezbytných administrativních kroků na více pedagogických pracovníků školy (s nutným zajištěním dalšího odpovídajícího vzdělání).

Z příspěvků klíčových řečníků

Obsahem přednášky BRANISLAVA KLESKEŇA z firmy McKinsey & Company (manažerské poradenství) byly

poznatky o tom, co by měl ředitel školy udělat, aby se zlepšila úroveň žáků. Vedení školy by se mělo zaměřit na tři oblasti (vyšel z provedené studie): zlepšování kvality výuky, řízení změny, administrativu. MARC VAN DEN BRANDE, Vlaams Verbond van het Katholiek Basisonderwijs, Belgie, zdůraznil, že profesní kariéra dobrého ředitele školy nemá tvar přímé stoupající křivky. Schopný ředitel se musí neustále vzdělávat a nabírat zkušenosti. Při své práci je potřeba mít důvěru podřízených i umět delegovat a rozpoznat osobu, které příslušný úkol svěřit.

Panelová diskuze

Úvodního slova a moderátorské role se ujal GLYNN ARTHUR KIRKHAM, vedoucí strategického rozvoje dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků z Národního institutu pro další vzdělávání ČR. Pro diskusi připravil několik okruhů otázek, ke kterým se jednotliví řečníci postupně vyjadřovali: Jaké jsou klíčové atributy ředitele? Ředitelem se člověk rodí nebo stává? Jakou optimální strukturu by měla mít úspěšná organizace? Musí ředitel školy všechno vědět a znát? Je práce ředitele školy jen o administrativě? Musí mít každá škola svého ředitele, nebo je možno vytvořit skupinu škol pod vedením jednoho odborného pracovníka? Jaké jsou hlavní úkoly řídicího pracovníka školy? Jedním z řečníků byl profesor MILAN POL, vedoucí Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty MU Brno. V jeho vystoupení zazněla i jedna velmi trefná definice rozsahu činnosti ředitele: Práce ředitele je jako „tanec na třech svatbách“ – ředitel musí umět dobře vystupovat vůči okolním orgánům a institucím; musí být skvělým manažerem dovnitř vlastní organizace a musí zajistit takové fungování školy, aby z ní žáci nejenom neutekli, ale naopak aby škole svými hojnými přihláškami ke studiu zajistili další fungování na trhu vzdělávání.

Spolupráce praxe a škol

Příspěvek JAROSLAV KOLOCE, předsedy Platformy spolupráce praxe a škol, byl zaměřen čistě prakticky na oblast spolupráce škol s výrobními podniky. Ve svém vystoupení mimo jiné uvedl, že je nutno zahájit aktivity na podporu

technických směrů již od základních škol, či možná ještě lépe od škol mateřských (!). Na školách je nutno podporovat technické a přírodovědné obory. Pokud se tak nestane, bude v budoucnu v ČR velký nedostatek středních odborných kádru ve všech odvětvích a oborech průmyslové výroby. Z výzkumu vyplynulo, že jen 15 % žáků základních škol má zájem studovat technické obory (v asijských zemích je to 60 %). ...*Můj osobní názor je, že tento nepříznivý trend platí i pro zemědělské školství...* Na konci výukového procesu musí být kvalitní vazba na praxi. Kariérní poradenství na základních a středních školách by měli poskytovat především pedagogové s technickým zaměřením, aby žáka dovedli správně motivovat ke studiu technicky zaměřených oborů. Další informace naleznete na <http://www.fpvcs.cz/>

Paralelní workshopy

Ze tří nabízených témat:

- Kompetence podporující kvalitní řízení škol (Jak se stát dobrým lídrem? Jaké dovednosti a schopnosti je nutné mít ke strategickému vedení školy? Jaké kompetence je třeba využívat při spolupráci s partnery školy?)
- Změna škol v multikulturní vzdělávací instituce jako příležitost (Jaké interkulturní kompetence je důležité si osvojit pro řízení škol v globalizované budoucnosti? Jak připravit vedoucí pracovníky škol na posilování interkulturního a mezinárodního rozměru vzdělávacích zařízení? Jak řídit mezinárodní školu?)
- Role ředitele při přeměně škol v centra celoživotního učení (Jaké výzvy stojí před vedením škol při přeměně v centra celoživotního učení?) jsem si vybrala téma třetí.

K celoživotnímu vzdělávání hovořil MÁRIA SZABÓ, Ministerstvo vzdělávání a kultury, Maďarsko. Některé zajímavé myšlenky z jejího vystoupení – škola v 21. století nemůže fungovat jako škola ve století 19., je třeba se co nejvíce otevřít okolnímu prostředí; škola musí být neustále informována různými formami zpětné vazby o požadavcích rodičů žáků (stávajících i potenciálních), o požadavcích důležitých „hráčů“ v regionu; jednou z nevýhod odpoledního a večerního fungování školy je urychlování amortizace (finanční částky z kurzovního by mohly tento problém částečně odstranit).

JAROSLAV MÜLLNER z České školní inspekce jako hlavní faktory motivace pro zapojení školy do vzdělávání dospělých uvedl: společenskou objednávku, partnerství (kontakty v okolí školy), personální podmínky, materiální podmínky, míru autonomie školy (zajímavý faktor v evropském

kontextu), podporu zřizovatele, legislativní podmínky. Z výzkumu vyplynulo, že v ČR je vysoká míra vzdělanosti, a to v celé věkové škále. Proto školy, které se budou chtít stát centrem celoživotního učení, musí nabídnout potenciálním zájemcům možnost prohloubit si svoje stávající znalosti o poznatky z nejnovějších výzkumů v oboru nebo jim umožnit rozšíření stávajícího vzdělání o poznatky z příbuzných (navazujících, doplňujících) oborů.

Podle JANY BYDŽOVSKÉ z Národního ústavu odborného vzdělávání, přeměna školy v centrum celoživotního učení (CCŽU) přináší škole zajímavé benefity, a to v oblasti odborné (rozvoj profesních kompetencí pedagogických pracovníků, vyšší respekt k požadavkům světa práce, provázanost počátečního a dalšího vzdělávání), společenské (rozvoj spolupráce se sociálními partnery, nová partnerství, vyšší informovanost veřejnosti o činnosti školy), finanční (lepší postavení školy na trhu práce). Ředitel potřebuje pro přeměnu školy v CCŽU změnit kritéria pro hodnocení školy, upravit legislativu, zvýšit finanční ohodnocení.

ANDRZEJ BARTOŚ, Střední škola polytechnická Brno, ve svém vystoupení účastníkům sdělil konkrétní zkušenosti s procesem přeměny jejich školy na centrum celoživotního učení.

- Na začátku 90. let bylo nutno nabídnout podnikatelským subjektům v regionu vzdělávací aktivity, které by umožnily přenos nových (hlavně zahraničních) poznatků v oblasti technologií do praxe.
- Klasická výuka byla rozšířena o pořádání vzdělávacích a rekvalifikačních kurzů – pedagogové školy nebyli na tento režim zvyklí, bylo nutno je připravit pro práci s dospělými posluchači.
- Vzhledem k nárůstu pracovních povinností a požadavků při organizování aktivit pro dospělé, bylo nutno vyčlenit pracovníka, který se věnuje pouze této oblasti. Nárůst zájmu o vzdělávací aktivity je tak enormní, že uvažují o zřízení specializovaného pracoviště na škole.
- Při získávání zkušených lektorů se jim vyplatila spolupráce s odbornými cechy. Toto zatím není zcela uspokojivě dořešeno po legislativní stránce.
- Slabá místa v procesu: obtížná realizace kurzů v době hlavních školních prázdnin; mnoho vzdělávacích agentur získává snadno akreditace, aniž by měly odpovídající provozní podmínky (např. vybavené vzdělávací prostory); když škola nenaplní po dobu 3 let obor (kurz) – ztrácí akreditaci.

-bačka-

TABUĽKA, TO NIE SÚ IBA ČÍSLA, ALE I ZAUJÍMAVOSTI

Cieľom každého učiteľa či používanej učebnej pomôcky je podať žiakovi informácie v takej forme, aby ich rýchlo pochopil, absorboval a zapamätal si.

Pri neustálom vysokom naplnení učebných osnov jednotlivými témami je často ťažké zvládnuť obsah i rozsah učiva za stanovenú časovú jednotku. Napr. na hodinách prírodopisu, biológie, ale i pri vykonávaní kurzov pre pracovníkov deratizačnej služby je potrebné oboznámiť žiakov resp. poslucháčov so základnou charakteristikou škodlivých hlodavcov. To isté platí pri obhajovaní a vypracovaní tém na praktickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky či obhajobe súťažných prác.

V prípade, že žiakov oboznamujeme s tromi hlodavcami tak, ako sme si to vybrali v našom príklade, vzniká časté opakovanie sa jednotlivých pojmov, ktoré buď zaberá čas alebo v rámci stereotypu môže pôsobiť unavujúco. Ak si pozorne pozriete našu tabuľku a chceli by ste iba formou výkladu resp. prednášky naučiť poslucháča základné informácie o morfológii, zmysloch, obydlíach, reprodukcii a potravinovom reťazci prezentovaných hlodavcov, boli by ste nútení niekoľkokrát zopakovať pojmy uvedené buď v riadkoch alebo stĺpcoch.

V prípade, že si správne zvolíte ako didaktickú pomôcku tabuľku, ktorú buď premietnete alebo vytlačíte v učebnici získate viacero výhod:

- odbúrava sa viacnásobné opakovanie buď zoologických názvov jednotlivých druhov alebo popisovaných ukazovateľov,
- spoja sa pozitíva slovného prejavu (odborného štýlu), číselných a grafických metód,
- interakciou učiteľa so žiakom vzniká zároveň interakcia medzi počutým a videným, pričom neprichádza k jednostrannému preťažovaniu zmyslových orgánov,
- ihneď je možné vykonať vzájomné porovnanie; vhodnejšia je pre poslucháčov a čitateľov s periférnym videním,
- pri jej použití zostáva viac času na diskusiu,
- text vo väčšine tvoria iba kľúčové slová,
- nezaberá veľký rozsah,
- ľahko sa vyhľadáva,
- býva vzorom pre zostrojenie tabuliek prezentujúcich podobnú problematiku, resp. ešte môže byť rozšírená (v našom prípade napr. o hraboša poľného, hryzca vodného a pod.),
- je motivačným činiteľom pre jej zdokonalenie.

Aby tabuľka skutočne slúžila ako didaktická pomôcka, musí spĺňať nasledovné požiadavky:

- stručný a výstižný názov,
- poradové číslo tabuľky (ak sú dve a viac),
- výstižné pomenovanie stĺpcov a riadkov,
- prezentácia iba hlavných, nevyhnutných údajov,
- esteticko-grafická úprava,
- právne grafické umiestnenie medzi písané texty, k obrázkom resp. do príloh projektov, komplexných odborných prác, experimentov a pod. Nie je vhodné vypracovávať rozsahovo veľké tabuľky. Tabuľka vzhľadom k sústrednosti musí byť umiestnená iba na jednej strane. Ak je príliš veľká a zasahuje do inej strany je vhodnejšie vytvoriť dve samostatné tabuľky, ktoré na seba nadväzujú názvom i vnútorným obsahom,
- po zostrojení tabuľky si je potrebné ponechať inkubačnú dobu a po jej uplynutí sa znova vrátiť k jej obsahu, príp. konštrukcii,
- pri problémovom vyučovaní môže mať jednotlivé polia i väčšieho rozsahu, aby mohol žiak do nich vpisovať prvky rozširujúceho alebo dopĺňujúceho učiva, príp. môže mať pomenované iba záhlavie a ukazovatele v riadkoch, pričom jej polia sa dopĺňajú. Tento typ je vhodné tlačiť do pracovných zošitov.

Didaktická tabuľka, ktorú vám predkladáme, bola modifikovaná i v katalógu Spoločnosti Vebi Istituto Biochimico pre ponuku deratizačných prípravkov za účelom oboznámenia zákazníka s biológiou najčastejšie sa vyskytujúcich hlodavcov v blízkosti obydľí človeka. Bolo zistené, že zákazník si so záujmom predkladanú problematiku naštuduje a viac sa zaujíma o takeho poskytovateľa tovaru, ktorý mu podá informácie nielen o ponúkanom tovare, ale i o škodcovi, ktorý mu môže zneprijemňovať život.

Takýto katalóg je zároveň vhodnou didaktickou pomôckou pre tých, ktorí sa zaujímajú o prírodovedu a vhodným bibliografickým zdrojom pre študentov vypracovávajúcich komplexné odborné práce, riešiteľov SOČ a olympiád.

Ján Piešťanský
Stredná odborná škola poľnohospodárstva
a služieb na vidieku Trnava
Luigi Bazzolo
Vebi Istituto Biochimico s.r.l., Borgoricco (PD)

Charakteristika škodlivých hlodavcov

Znak	<i>Mus domesticus</i> Myš domová	<i>Rattus rattus</i> Potkan čierny Potkan popolavý Krysa	<i>Rattus norvegicus</i> Potkan obyčajný Potkan hnedý Potkan hnedastý Potkan stokový
Všeobecná charakteristika	Malá, vrtká	Mierne predĺžený	Veľký, robustný
Hmotnosť dospelého jedinca	10–30 g	150–250 g	200–500 g
Dĺžka – hlava – chvost – tvárová časť	6–9 cm 7–10 cm Veľká a krátka	16–20 cm 19–25 cm Zahrocujúca sa	18–25 cm 15–21 cm Zahrocujúca sa
Uši	Veľké, málo osrstené	Veľké ušnice, keď sa stlačia, prekryjú sa	Malé, málo osrstené
Chvost	Uniformne tmavý	Uniformne tmavý	Povrch tmavý, spodok bledý
Srsť	Uniformne šedá	Lesklá, od čiernej po šedú so svetlým bruchom	Zježená, hnedej farby so svetlým bruchom
Výkaly	3–6 mm paličkovité, vylúči ich až 40 za deň	1 cm po okrajoch vretenovité	2 cm kapsulovitého tvaru
Zmysly	Majú obmedzené videnie, nerozoznávajú farby. Majú výborný sluch, čuch a chuť. Veľmi dobre si pamätajú tvar a umiestnenie vecí v ich prostredí, keďže opakovane prechádzajú rovnakými dráhami desiatky krát denne		
Výživa	Všežravce, často požírajú semená 2–4 g na deň	Všežravce s uprednostňovaním rastlinnej potravy: ovocie, semená, orechy, 15–30 g na deň	Všežravce s uprednostňovaním mäsitej potravy, 20–30 g na deň
Voda	Pije 3–9 ml denne, ale môže žiť iba z vody potravy, ktorá nie je suchá	Pije 15–30 ml denne	Pije 15–30 ml denne
Životné prostredie	Stavby, budovy v mestách, v lete taktiež v otvorenom teréne	Na vysokých miestach stavieb a na stromoch, predovšetkým v južnom Taliansku	Pozdĺž kanálov a stok, vo vnútri budov a maštáľ, predovšetkým na nízkych miestach
Nory	Vo vnútri múrov, za regálmi, skriňami alebo debnami, vo vnútri komôr, prípadne vonku	Povaly, podpovalové priestory, na stromoch v teplej klíme	Vyrýva diery pozdĺž kanálov alebo pod základmi budov
Priechodnosť	Pukliny o 0,5 cm	Pukliny o 1,2 cm	Pukliny o 1,2 cm
Schopnosť šplhať sa	Šplhá sa po zvislých stenách a dobre prechádza po horizontálnych a vertikálnych drôtoch	Šplhá sa po zvislých stenách. Ak je to možné ako prechody využíva drôty, rámy, trámy. Často sa priamo spustí na potravinový zdroj bez prechodu podlahou	Vyšplhá sa na zvislé steny ak nie sú hladké. Je oveľa menej obratný ako <i>Rattus rattus</i>
Pohlavná dospelosť	1,5–2 mesiace	2–3 mesiace	2–3 mesiace
Obdobie rozmnožovania	Celý rok		
Dĺžka kotnosti	19 dní	22 dní	22 dní
Počet mláďat vo vrhu	4–7	4–8	8–10
Maximálny počet vrhov/rok	8	6	7
Dĺžka života	9–18 mesiacov	9–12 mesiacov	9–12 mesiacov

- ◀ Potkan obyčajný (*Rattus norvegicus*)
- Myš domová (*Mus domesticus*) ▶
- ◀ Potkan čierny (*Rattus rattus*)

Ilustrácia z katalógu spoločnosti Vebi

MEZINÁRODNÍ ROK BIODIVERZITY

Konference na téma EVVO pro učitele v Moravskoslezském kraji

Letošní rok byl vyhlášen OSN jako Mezinárodní rok biodiverzity – pro pestrou přírodu, pro budoucnost. V tomto duchu se uskutečnila již tradiční celokrajská konference EVVO (Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta) pro školy a školská zařízení.

Díky předchozí výtečné organizaci byla příprava a hostitelství konference opět svěřena Masarykově střední škole zemědělské a Vyšší odborné škole v Opavě. Záštitu nad konferencí převzala a konferenci slavnostně zahájila Mgr. Věra Palková, náměstkyně hejtmana Moravskoslezského kraje. Ve dnech 22. až 23. dubna 2010 se tak více než stovka účastníků těšila z přednášek v rámci vzdělávání pro udržitelný rozvoj, které se uskutečnily v aule zmíněné školy.

V rámci přednáškového bloku byly představeny prezentace didaktické transformace školních projektů a vzdělávacích programů k problematice ohrožených druhů živočichů a rostlin, elektronický klíč k určování orchidejí.

Hlavními tématy v přednášce doc. PaedDr. RNDr. Milady Švecové, CSc., z Univerzity Karlovy v Praze byla:

- Biodiverzita a udržitelný rozvoj s uplatněním nových přístupů ve vzdělávání
- Biodiverzita a její úroveň z pohledu biologického, ekonomického i sociálního
- Ukázky uplatnění ICT k tématu Biodiverzita

Součástí prvního dne byla rovněž videokonference prof. Ing. Jaroslava Petra, DrSc. na téma Genetická biodiverzita. RNDr. Kamila Sásiková, Ph.D. představila vzdělávací programy na téma Biodiverzita ze zahraničí. Velmi pozitivní ohlas měla vystoupení Ing. Františka Šulgana z Chráněné krajinné oblasti Beskydy „Po stopách medvědů a po stopách vlků“ a „CHKO Beskydy jako domov velkých šelem“. Jeho prezentace i možnosti praxí a exkurzí byly skutečnou odměnou zástupcům více než 100 škol z Moravskoslezského kraje.

Druhý den v rámci akce „Inspirace pro všechny“ byly představeny úspěšné projekty, náměty hodné následování či nabídky exkurzí pro mateřské, základní i střední školy. V bloku výjezdů a ukázek dobré praxe návštěvníci zavítali na „Dny mládat“ pořádané ve spolupráci se Školním statkem v Opavě. Celým areálem plným mládat a dětí je provedl ředitel školy Ing. Arnošt Klein. Velmi úspěšná a inspirativní byla prezentace projektu (podpořeného Moravskoslezským krajem) „Lilie – žáby – klima a MY – děti z Andělské Hory“ na téma ochrana obojživelníků a monitoring a ochrana

chráněných rostlin na příkladu lilie cibulkonosné ve výuce dětí základních a mateřských škol.

Výjezdy do okolí přistavenými autobusy měly dva cíle. Prvním z nich byly vesnická víceřádná Základní škola Žimrovice. Mgr. David Šrom, ředitel, nadšenec a mezi dětmi i obyvateli obce velice oblíbený člověk představil ekologický projekt své školy: „Zahrada poznání a hry“. Součástí byly prohlídky kamenného amfiteátru, miniarboreta, zahradního jezírka, bludiště, a prezentace školní naučné stezky „Za školou“ (včetně pracovních listů). Většina účastníků konference byla zázemím školy, atmosférou a realizovanými projekty ohromena. Motto pana ředitele: „Čím víc toho uděláme, tím obtížněji se bude naše malá škola rušit“ je výstižné. Škola se 32 žáky se díky jeho aktivitám drží a je v dnešní době nezrušitelná!

Druhým cílem bylo Arboretum Nový Dvůr u Opavy. Arborem nás provázel vedoucí Ing. Miroslav Frank, CSc. Základem arboreta je bohatá sbírka domácích a cizokrajných dřevin, subtropických a tropických rostlin a zástupců dřevin a bylin ze všech kontinentů světa. Právem bývá bohatá sbírka dřevin nazývána „Dřeviny pěti světadílů“. V arboretu roste na 7 000 druhů rostlin, dřevin a bylin, jejich variet, kultivarů a zahradních odrůd.

Pan Frank nás s obrovským entuziasmem provedl nejvýznamnějšími exponáty, předvedl velmi rozsáhlou expozici šíšek ve všech vývojových stádiích, výstavu dějin lesnictví v USA s unikátními snímky a archiváliemi. Jeho výklad byl explozí poznatků a zajímavostí i nabídkou exkurzí pro školy. Arboretum se čím dál více otevírá světu, pořádá spousty akcí s bohatým doprovodným programem jako je např. „Indiánské léto v arboretu“, „Vyřež si svou dýni“, naučné víkendy na téma les, ryby, houby, včely. Spolupráce naší školy a arboreta je výtečná a oboustranně užitečná, stejně jako nabídka účasti dalším školám.

Dvoudenní konference byla důstojnou oslavou Mezinárodního roku biodiverzity. O jejím úspěchu svědčí i skutečnost, že škole bylo již nyní nabídnuto pořádání dalšího ročníku. Domnívám se, že naše školy se zemědělsko-přírodovědno-ekologickým zaměřením si to zaslouží.

Ing. Arnošt Klein, MŠŠZe a VOŠ Opava

STUDIJNÍ DNY PRO UČITELE

„Otázky pedagogické praxe a příprava učitelů přírodovědných, zemědělských a dalších příbuzných oborů na univerzitách v České republice a Slovenské republice“

V květnovém a červnovém dvojčísle loňského ročníku Zemědělské školy jsme vás podrobně informoval i o pěkné a přínosné akci, které pro učitele společně připravily tři vysokoškolské instituce (IVP ČZU Praha, FPV UKF Nitra, FPV UMB Banská Bystrica). Závěrečná část programu byla věnována jednání dvou pracovních skupin s jejichž závěry jsme vás ještě slíbili seznámit.

A. Modely pedagogické praxe v kontextu přípravy učitelů odborných předmětů

Diskutovaná témata a závěry pracovní skupiny A

1. Délka praxí
 2. Osoby, koordinátoři praxí
 3. Finanční aspekty realizace praxí
 4. Hodnocení
- 1. Délka praxí – doporučení:**
- minimální počty: 3 následky a 11 výstupů, v délce praxe minimálně 2 týdny (u DPS minimum 3 následky a 8 výstupů)
 - praxe by se měla odehrávat v celku, studenti by se jí měli aktivně účastnit po celou dobu praxe
 - umožnit studentům vybrat si z alternativy termínů, které by jim vyhovovaly, pokud v tom univerzitní pracoviště vidí účel
- 2. Osoby, koordinátoři praxí – doporučení:**
- cviční učitelé musí být přítomni výstupům studentů
 - možnost zajistit vzdělávání cvičných učitelů (kritéria hodnocení, komunikace se studenty apod.)
 - možnost stanovit ředitelem školy školního koordinátora praxí, který by byl kontaktní osobou mezi univerzitním pracovištěm a školou a zastoupil by pracovníka univerzitního pracoviště při metodickém vedení praxí
- 3. Finanční aspekty realizace praxí – doporučení:**
- jeden z prostředků motivace cvičných učitelů
 - nutnost zajistit další možnosti financování pedagogických praxí (zvážit FRVŠ, ESF?)
 - možnost požádat MŠMT o projednání finanční podpory při zajišťování pedagogické praxe učitelů odborných předmětů s kraji (hejtmany)
- 4. Hodnocení – doporučení:**
- návrh pro účastníky diskusní skupiny, aby stanovili kritéria hodnocení studentů na pedagogické praxi jako podklad pro hodnocení
 - vytvořit jednotný záznamový arch pro hodnocení jednotlivých výstupů studentů od cvičných učitelů,

vytvořit jednotná kritéria pro hodnocení studentů cvičným učitelem (systém bodů, možnost vlastního volného vyjádření) – možnost sledovat postup studentů, nutnost cvičného učitele účastnit se všech výstupů, ta budou cvičnému učiteli dodána v písemné podobě a bude mu doporučeno je při hodnocení studentů využívat

– kreditní ohodnocení je na rozhodnutí každého pracoviště, doporučeno je dát dle možností pracoviště za pedagogické praxe maximální možný počet kreditů

B. Modely pedagogické praxe a didaktické otázky přípravy učitelů přírodovědných předmětů

Závěry pracovnej skupiny B

Pracovní skupina všeobecnovzdělávacích predmetov dospela na svojom rokovaní k nasledujúcim záverom.

Odporúčame, aby:

- Bakalársku pedagogickú prax absolvovali študenti učiteľstva všeobecnovzdělávacích predmetov až potom, čo absolvujú predmet všeobecná didaktika
- Študent po skončení všetkých druhov pedagogickej praxe mal odučených minimálne 35 hodín v každom aprobačnom predmete
- Všetky termíny pedagogickej praxe boli súčasťou semestra, nie počas zápočtového týždňa alebo skúšobného obdobia
- Študent denník pedagogickej praxe používal na štátnych záverečných skúškach na prípravu ako portfólium
- Obsah a náplň učiva didaktiky predmetu bola aktualizovaná a prispôbená v kontexte so štátnym vzdelávacím programom daného predmetu
- Na školách, kde študenti učiteľstva vykonávajú pedagogickú prax bol ustanovený koordinátor pedagogickej praxe a legislatívne podobne ako výchovný poradca mal aj znížený počet vyučovacích hodín z dôvodu vykonávanie funkcie koordinátora
- Cvičný učiteľ bol prítomný na všetkých výstupoch budúceho učiteľa
- Do zákona o pedagogických pracovníkoch v SR bol doplnený vykonávací predpis, riešiaci prípravu a vzdelávanie cvičných učiteľov

- Aj v budúcom roku sa konal seminár zameraný na problematiku pedagogickej praxe, predmetom ktorého by bolo

zjednotenie štandardov a vymedzenie úrovne výstupných didaktických kompetencií budúceho učiteľa

V nasledujúcich číslech vám nabídneme niektoré príspevky k pedagogickej praxi učiteľů odborných předmětů, které zazněly na květnových studijních dnech. V tomto čísle si ale určitě s chutí přečtete zajímavý příspěvek Ing. Josefa Rozmana na str. 24, který pojednává o pedagogické praxi učitelů z historického pohledu a zároveň ukazuje, s jakou vážností bylo na vzdělávání budoucích zemědělských učitelů pohlíženo.

WORKSHOP PRO VZDĚLÁVACÍ INSTITUCE

Ve třetím červnovém týdnu proběhl v učebně Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s. (dále jen AIVD ČR) na pražském Karlově náměstí další z cyklu tematicky laděných workshopů. Tentokrát byla akce (určena pouze členům AIVD ČR) zaměřena na téma „Spolupráce úřadů práce se vzdělávacími institucemi“.

Role odborného lektora se ujal pan PHDr. PETR KAPLAN, který pracuje jako odborný referent na Ministerstvu práce a sociálních věcí (úsek Politika zaměstnanosti a trh práce). Jeho pracovní aktivity jsou zaměřeny především na oblast nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti s konkrétním zaměřením na zprostředkování, poradenství a rekvalifikace.

Pro navození diskuzní atmosféry setkání položil přednášející během svého vystoupení 12 otázek:

- ➔ Z čeho vychází spolupráce mezi úřady práce a vzdělávacími institucemi?
- ➔ Čím je tato spolupráce definována a současně limitována (ohraničena)?
- ➔ Co je typické (charakteristické) pro tento vztah spolupráce?
- ➔ Co vyžaduje úřad práce vzhledem ke své úloze na trhu práce od vzdělávacích institucí?
- ➔ Jaký je přínos této spolupráce pro vzdělávací instituce?
- ➔ V čem vlastně spočívá spolupráce mezi úřadem práce a vzdělávacími institucemi?
- ➔ Jaké jsou způsoby zařazování klientů úřadů práce do vzdělávacích aktivit?
- ➔ Je dostatek vzdělávacích zařízení pro zabezpečení úlohy vzdělávání na trhu práce?
- ➔ Má politika školství vliv na spolupráci mezi vzdělávacími institucemi a úřady práce?
- ➔ Kde mohou nastat současné nebo budoucí latentní třecí plochy?
- ➔ Jak ovlivnily programy (projekty) ESF další vzdělávání?
- ➔ Jak ovlivňují veřejné zakázky zabezpečování rekvalifikací a poradenských činností úřady práce?

(Ke každé otázce PhDr. Kaplan vyslovil krátce i svojí představu. Celou prezentaci se mohou zájemci seznámit na: http://www.aivd.cz/sites/default/files/prezentace_aivd.pdf)

V diskuzi, která se následně rozvinula, zaznělo od zúčastněných mnoho zajímavých informací, podnětných zkušeností, doporučujících rad a vysvětlení k určitým problematickým oblastem. Bylo několik témat, ke kterým se diskutující často vraceli, a které jsou tedy (dle mého názoru) pro ně velice zásadní, a to především z úhlu pohledu dalšího fungování jimi řízených organizací:

- Jako „neobjektivní“ je označován v činnosti úřadů práce systém *výběru vzdělávacích projektů pouze podle cenového hlediska*. Nejnížší cena nemusí být v konečném důsledku vždy ta nejprínosnější. Dle názoru zúčastněných často „nejnížší cena“ projektu nerovná se maximální „ekonomické výhodnosti“ projektu (jak má být podle právních doporučení).
- S výše uvedeným konstatováním je úzce spjata i *absen-ce jakýchkoli kvalitativních srovnávacích hledisek* u předkládaných projektů. Vzdělávací společnost, která má v pořádku všechny licenční a akreditační záležitosti, využívá služeb kvalitních lektorů, výuku provádí v odpovídajících prostorech a její proškolení absolventi jsou velmi úspěšní na trhu práce. Nemůže tak konkurovat cenově podnikateli, který nenabízí a ani nesleduje žádné z výše jmenovaných kvalitativních faktorů. Pokud nebudou do podmínek výběrových řízení nastavena vedle kvantitativních hledisek i ta kvalitativní kritéria, bude častým vítězem ten, kdo nabízí nižší kvalitu konečného výstupu – tj. kdo pro trh práce připraví pracovníka s nedostačujícími, neutříděnými a nezažitými vědomostmi a praktickými dovednostmi. V době, kdy se změnila na úřadech práce kvalifikační struktura uchazečů o vzdělávací akci (dříve bylo 50–60 % uchazečů se základním či nedokončeným vzděláváním – v tomto období je to pouhých 30 %. Zbývajících uchazečů již mají celkem dobré stávající vzdělání), musí být kladeny daleko vyšší požadavky na kvalitu obsahu nabízených vzdělávacích akcí.
- Další část, kterou označili účastníci za systémově nedořešenou v oblasti vzdělávání dospělých, jsou „podmínky

soutěže“ mezi soukromými vzdělávacími organizacemi a školskými organizacemi, které nabízejí další vzdělávání dospělých v rámci jednoho vzdělávacího prostoru („trhu“). Cenová nabídka kursu soukromé vzdělávací instituce se dostane do jiných finančních řádů, pokud musí do konečné kalkulace nabízené akce zahrnout všechny režijní náklady, kompletní personální náklady na pracovníky účastnící se projektu i pracovníky managementu, náklady na propagaci společnosti apod. Školská zařízení, která jsou ze zákona dotována z příslušných finančních kapitol svého zřizovatele – tj. krajského úřadu, se nad množstvím nákladů v případě akce pořádané v jejich prostorách s jejich pracovníky, nemusí většinou moc zamýšlet. Tato situace byla účastníky workshopu označena za „nerovné konkurenční podmínky“ na trhu vzdělávání.

- Další oblast, se kterou měla většina účastníků ze vzdělávacích organizací negativní zkušenosti, je problematika úhrady nákladů vynaložených na pořádání rekvalifikačního kursu v případě, že *kurs nedokončí všichni původně*

přihlášení uchazeči. Úhrada pouze alikvotní části kursu poškozuje dodavatele kursu, protože část nákladů, která je pro daný kurs nezbytná (ať se účastní 10 nebo 30 účastníků jsou náklady na čas lektora, pronájem, přípravu materiálů atd. vždy stejné), tvoří drtivou většinu nákladů, které po ukončení akce předkládány jako oprávněné k proplacení.

V průběhu workshopu si účastníci navzájem vyměnili řadu dalších zajímavých informací a zkušeností, a spokojenost s pořádanou akcí se jistě objevila i v evaluačních dotaznících, které přítomní vyplnili v závěru setkání. Workshopy k jednomu konkrétnímu navrženému tématu zatím nemají v AIVD ČR dlouho tradici (je to letošní novinka), ale podle mého názoru je to aktivita, která bude členy asociace hojně navštěvována a pozitivně přijímána. Zajímavá témata dalších připravovaných workshopů (v letošním roce by měly být ještě 2 akce tohoto typu) k tomu v budoucnu jistě přispějí.

-bačka-

SEMINÁŘ K VÝSLEDKŮM APLIKOVANÉHO VÝZKUMU

v rezortu Ministerstva zemědělství

Odbor výzkumu, vzdělávání a poradenství MZe uspořádal 2. června 2010 v prostorách ministerstva široce tematicky zaměřený pracovní seminář k aktuálním problémům ve složité a často opomíjené oblasti jako je aplikovaný výzkum.

Seminář byl určen především pro pracovníky rezortní vědeckovýzkumné základny a naši čtenáři se se všemi přednáškami mohou seznámit na ministerské webové stránce www.eagri.cz. V následujících řádkách vám naopak nabízejíme „praktický pohled na věc“ naší kolegyně ING. JANY BAČKOVSKÉ, metodičky vzdělávání Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), která ve svém článku uvádí postřehy, náměty (případně doporučení), k jakým z pozice „potencionálního uživatele“ výstupů výzkumných aktivit během semináře dospěla:

Jako účastník – „nevýzkumník“ – jsem chtěla získat informace nejenom o zajímavých a pro praxi jistě užitečných výstupech jednotlivých výzkumných institucí, ale hodně mě zajímalo i to, jak a jakými způsoby jsou tyto informace předávány dále do praxe. V rámci své pracovní činnosti jsem velice brzo pochopila, že aby byla informace potencionálním uživatelem zachycena, správně pochopena a dále „zpracována“, musí být předložena ve formě a „jazykovém vyjádření“, jemuž posluchač (čtenář) rozumí a musí být opakována vícekrát a v různých formách.

Především mě zaujalo, kolik zajímavých projektů se v rámci výzkumných aktivit uskutečnilo a jak poměrně náročná

na orientaci je oblast tvorby a přihlašování vynálezů, oblast patentů, užitečných vzorů, oblast vytváření licenčních smluv, ochranných známek a příslušných poplatků, oblast právní ochrany duševního vlastnictví, obecně průmyslově právní ochrany atd. Proto by se měla tato problematika více prezentovat formou pravidelných přednášek či seminářů nejenom pro pracovníky výzkumu, ale i pro žáky a studenty středních a vysokých škol a případně i pro širší skupinu odborné zemědělské veřejnosti. Potencionální uživatelé by pak již při prvním setkání s výsledky práce výzkumných institucí věděli, za jakých podmínek je možno tyto výsledky výzkumů využívat. Studenti by zase získali další podnětné informace, které by mohli uplatnit například v rámci svých studentských vědeckovýzkumných aktivit a jistě by se prohloubil i zájem o práci ve vědeckovýzkumných organizacích.

Další přehršel zajímavých informací a podnětů jsem očekávala v oblasti způsobů přenosu výsledků výzkumu do vlastní praxe. Tato oblast však (až na výjimky) byla v průběhu vystoupení jednotlivých přednášejících celkově podceňována, a proto si dovoluji k tomuto tématu několik krátkých poznámek:

- Umístit výstup z výzkumu pouze na webové stránky a neudělat k tomu žádnou další informační aktivitu

(osvětu) přinese jen nepatrný efekt (dopad) do řad poten-
cionálních uživatelů. Klasický uživatel (i pedagog či stu-
dent) běžně nemá čas několik hodin denně propátrávat
webové stránky různých organizací, namátkově otvírat
jejich informační materiály a hledat možné zajímavé
novinky. Pokud neví, jakou informaci má hledat – nehle-
dá ji. Informace, která se mu zobrazí na 8. či 10. „kliknutí“
nebo je napsána složitě odborným (tudíž pro něj nesrozu-
mitelným) jazykem, je pro většinu zájemců také nezají-
mavá. Je jasné, že přizpůsobit „jazyk“ informace „jazyku“
potencionálního uživatele je věc časově náročná a vyžadu-
je neustálou komunikaci s lidmi – podle mého názoru se
ale tato činnost bohatě vyplatí. A to minimálně v tom,
že se výzkumnému pracovišti dostane nejenom zpětná
vazba na vlastní výstup, ale můžou se objevit i podněty
pro další zajímavou výzkumnou činnost. O nových infor-
mačních možnostech na webových stránkách MZe hovo-
řil na semináři pan Ing. Hálek z firmy ePROJEKTY, s.r.o.
Odkázal na fungující stránky www.eprinosy.cz; www.mze-vyzkum-infobanka.cz a www.nazv.cz. Jistě by bylo
pro potenční uživatele zajímavé a podnětné, kdyby
u jednotlivých výzkumných výstupů byly uvedeny příkla-
dy konkrétního užití v praxi.

- K šíření informací o výstupech z výzkumné činnosti by
se měly v daleko větší míře využívat aktuální sítě, kte-
ré fungují ve všech regionech ČR, a které mají hojnou
návštěvnost. Existuje *Celostátní síť pro venkov*, kde funkci
kontaktních bodů vykonávají Agentury pro zemědělství
a venkov. Minimálně 1x ročně je pro zástupce agentur
připraveno celostátní setkání, kde si vyměňují zkuše-
nosti a poznatky ze své práce a jsou pro ně připravová-
ny přednášky na aktuální témata. Krátký blok příspěvků
o novinkách z jednotlivých výzkumných ústavů by byl
jistě přijat s velkou pozorností. Jednou z aktivit této Sítě

je také vytvoření *databáze expertů* a poradců v oblastech
zaměřených nejenom na zemědělskou a potravinářskou
činnost. Tuto databázi by měli využívat všechny subjekty
v regionech celé ČR, které buď potřebují pomoc při řeše-
ní konkrétního problému nebo hledají odborníka, který
by pro ně připravil přednášku na určité konkrétní téma.
I zde se tedy nabízí možnost na zviditelnění výzkumné
organizace a jejich jednotlivých odborníků...

- Další možnost prezentace je pro pedagogické pracovníky
středních odborných škol. Ústav zemědělské ekonomiky
a informací s pedagogy těchto škol pravidelně spolupra-
cuje a je velký zájem o získávání novinek z různých oblastí
zemědělského a potravinářského odvětví. Vedle pedago-
gických pracovníků připravuje ÚZEI školení i pro meto-
diky a poradce pro zemědělskou výrobu – i zde by bylo
jistě přínosné pořádat pravidelné informační semináře
o dosažených výsledcích v oblasti výzkumu. K informo-
vanosti o aktivitách toho či onoho výzkumného praco-
viště by mohlo přispět i to, že informace o jimi připravo-
vaných seminářích a vzdělávacích akcích budou nabídnuty
do *Kalendáře akcí*, který každý měsíc ÚZEI připravuje
(Kalendář je elektronicky distribuován spolu se Zpravoda-
jem venkova na několik tisíc elektronických adres do celé
ČR). Na mezinárodní konferenci ministerstva školství
(byla zaměřena na fungování škol v 21. století) se hodně
hovořilo o tom, že škola, která se „neotevře“ veřejnosti,
bude mít problémy s dalším fungováním. „*Den otevřených
dveří*“, který by byl připraven v prostorách vědeckého-
výzkumného pracoviště pro školy různých stupňů, *mož-
nost zpracovávání studentských prací* pod vedením odbor-
ných pracovníků či účast na *celostátních akcích zaměřených
na přiblížení vědy mladé generaci* by jistě přispělo nejenom
ke zvýšené informovanosti veřejnosti o vlastní instituci,
ale i k popularizaci vědeckovýzkumné práce jako takové.

JE POTŘEBA ZAPOJIT ZEMĚDĚLSTVÍ

do energetické bilance státu

Základním problémem českého zemědělství nejsou kvetoucí lány řepky, ale nerovnováha mezi produkcí v rostlinné výrobě a spotřebou v živočišné výrobě.

V České republice bude vždy nadúroda obilí bez ohle-
du na to, jaký bude průměrný hektarový výnos. Důvodem
tohoto stavu jsou zhroucené stavy hospodářských zvířat.
Dokladovat to lze mimo jiné na vývoji stavu prasat, největ-
šího konzumenta obilí, jejichž počet neustále klesá. Výsled-
kem je zvyšování dovozu vepřového masa. V loňském
roce se ho do České republiky dovezlo 176 946 tun, to je
40 procent spotřeby. Je třeba si uvědomit, že spolu s masem
jsme dovezli de facto i obilí z výměry 19 000 ha.

V České republice končí žně a je namístě se ptát, jaká
bude naše závislost na zahraničním trhu s obilím. Zdá se,
že letošní žně dávají lepší předpoklady pro vyšší farmářské
(výkupní) ceny obilí. Můžeme proto jen doporučit, aby
farmáři měli zajištěné skladování obilí a o době nejvhod-
nějšího prodeje rozhodli podle marketingových informací.
Mám-li se jen alespoň kuse v těchto souvislostech vyjádřit
k Vizi českého zemědělství, kterou připravila skupina země-
dělských odborníků pod gescí Ministerstva zemědělství

ČR za pomoci agrární komory, pak musím konstatovat, že české zemědělství stojí na rozcestí v důsledku nerovnováhy, která vzniká a roste díky nadprodukcí rostlinné výroby nad živočišnou. Jedinou cestou je proto obnovit rovnováhu mezi rostlinnou a živočišnou produkcí. Toho lze dosáhnout vyčleněním určité výměry zemědělské půdy

a jejím zapojením do energetické bilance státu, tedy do produkce surovin pro obnovitelné zdroje energie, a to formou bioplynových stanic, výrobou tepla z biomasy a výrobou biopaliva pro dopravu.

Ing. Jan Veleba, prezident AK ČR

„NÁŠ DOMOV“ NA BŘEHU BALTU

V Estonsku je do IV. Osy Leader Programu rozvoje venkova zapojeno 98 % území a působí zde 26 místních akčních skupin. V rámci studijní cesty pořádané Školou obnovy venkova Třanovice jsem měl možnost seznámit se s územím a aktivitami místní akční skupiny LAG Kodutant Läänemaa.

„Náš domov“

Území LAG Kodutant, kdy estonsky „kodutant“ v překladu do češtiny znamená „náš domov“, se nachází na pobřeží Baltského moře v nejzápadnější části území pevninské části Estonska. Je zde velmi nízká hustota osídlení – na 1 km² žije pouze 11,5 obyvatel. Na 29 % území se nacházejí přírodní parky a oblasti významné pro hnízdění ptáků, které jsou zařazeny do režimu Natura 2000. To souvisí i s tím, že pobřeží bylo po šedesát let nepřístupné, před civilisty je hlídaly pohraniční jednotky sovětské armády. Podle našeho průvodce Indreka Tammoji, který je asistentem ředitelky LAG Kodutant, se tato místní akční skupina snaží dosáhnout cílů Strategického plánu Leader prostřednictvím sedmi opatření. Žadatelé mohou získat podporu na realizaci projektů tematicky zaměřených na ochranu a údržbu životního prostředí; na propagaci rekreačních aktivit a celoživotní vzdělávání; na podporu kulturních tradic; na podporu podnikání; na podporu rozvoje mládeže; na co nejlepší využití životního prostředí a místních zdrojů a na aktivity, které se váží k moři.

Pro období let 2009–10 měla tato „maska“ k dispozici 1,58 mil. EUR – z toho 20 % na provoz a 80 % na financování projektů. V roce 2009 obdrželi 131 žádostí a podpořili 39 projektů, o rok později přijali 108 žádostí a podpořili 70 projektů. Poptávka po finančních prostředcích vysoce převyšuje jejich nabídku, ale Indrek zdůrazňuje, že zájem žadatelů o jednotlivá opatření není stejný. „Budeme muset naši strategii přehodnotit a zjistit, proč se tak děje,“ říká.

Leadrovské projekty

První výzvu k předkládání projektů vyhlásili v březnu 2009. Mezi vybranými se objevil například projekt, jehož výstupem je zřízení bezpečnostního kamerového systému v obci, rekonstrukce tradičního větrného mlýnu, tréninkový workshop pro mladé muzikanty zakončený společným koncertem nebo vybudování přístaviště a odpočinkové zóny

v obci apod. Osobně jsme navštívili realizovaný projekt lukostřelecké střelnice v Kullametse, kde jsme absolvovali krátký kurs lukostřelby. Objevili jsme i bývalou zemědělskou usedlost v Saueaugu, jejíž majitel v prostorné stodole organizuje v letních měsících divadelní představení a s podporou Leadru chce pořídit lepší divadelní techniku a provést rekonstrukci sociálního zázemí této „divadelní farmy“.

Zejména v době hnízdění ptáků se rybářská vesnička Kiideva stává cílem milovníků přírody. Místní komunita se rozhodla tento potenciál, jehož základem je dostatek ryb v pobřežních vodách, využít pro rozvoj šetrného cestovního ruchu. S podporou evropských grantů tu vzniklo malé přístaviště a dojet sem lze i na kole po nově vybudované cyklostezce. S podporou místní akční skupiny LAG Kodutant Läänemaa zde vesnický spolek vybudoval ptačí pozorovatelnu, která na jaře a na podzim umožňuje zájemcům nerušené pozorování opeřených krasavců.

Nádraží slouží dál

Vlaky spojující městečko Palivere s lázeňským centrem Haapsalu na břehu Baltského moře přestaly jezdit před deseti lety, ale místní obyvatelé se nedokázali smířit s faktem, že chátrající budova bývalého nádraží, která byla po mnoho let součástí jejich každodenního života, by měla být zbourána. Využili proto finančních prostředků, nabízených Evropskou unií, budova byla zrekonstruována a dnes je v ní umístěno jedno z místních středisek pro mládež.

Nádraží v Haapsalu (s oblíbenými přímořskými lázněmi ruské šlechty) nechal vystavět poslední ruský car Nikolaj II. pro okázalé příjezdy svého 216 m dlouhého vlaku, a dnes je využíváno jako železniční muzeum. Kolejnice byly vytrhány a viadukty a násypy bývalé železniční trati slouží v létě cyklistům a v zimě je zde k dispozici stopa pro běh na lyžích. Atmosféru nádraží si mohou návštěvníci muzea připomenout spuštěním záznamu zvukové kulisy, která jim přiblíží dobu, kdy sem za ryku píšťal přijížděly supící parní lokomotivy.

Venkovská muzea

Specialitou estonského venkova jsou muzea. Muzeum tematicky zaměřené na život před 100 lety na farmě Koela začal v 80. letech minulého století budovat osvěceny předseda místního kolchozu (zemědělského družstva). V oněch dobách to nebylo nic jednoduchého, všechny aktivity směřující k návratům do estonské historie byly sovětským totalitním režimem tvrdě potlačovány. Muzeum na usedlosti Saare zase vzniklo z popudu německého občana pana Rosena, který se po 50 letech mohl vrátit na zdevastovaný rodinný statek. Ani se nechce věřit fotografiím z rodinného archívu. Z původně výstavní vily zbyly na počátku 90. let minulého století jen oprýskané kamenné zdi, ale o několik let později byla vila opět uvedena do původního stavu.

Exponáty tj. předměty denní potřeby využívané k životu a práci na zemědělských usedlostech, která místní muzea vystavují, nejsou nijak historicky výjimečné nebo cenné, jejich hodnota však spočívá ve zjevné snaze obyvatel estonských vesnic vyrovnat se s traumaty, která této malé zemi způsobilo období sovětské nadvlády. Malá místní muzea lze vnímat jako gejzíry národní hrdosti a radosti z nabyté svobody, které zde začaly prýštit ze země po léta udusávané tlapami „Velkého medvěda“.

Jde jim o turisty

Když jsme procházeli naučnou stezku skrytou v lesích v blízkosti finské vesničky Lantula, nechal se náš průvodce slyšet, že takhle velký balvan v Estonsku nenajdeme. Když jsme stáli na nádvoří středověkého hradu ve městě Haapsalu, zdůraznila naše průvodkyně, že hradní sál má lepší akustiku než helsinská opera. My, středoevropané, jsme si ale záhy uvědomili, že nejde ani o kameny ani o akustiku, ale o snahu sníst ze společného koláče cestovního ruchu, o který se tito dva severští rivalové musí dělit, co největší část.

S Indrekem Tammojou jsme se rozloučili před již značně zchátralým pravoslavným kostelem ve vesnici Lihula. Ukázal na jeho torzo a zeptal se: „Co myslíte, máme ten kostel zbourat, když nemůžeme sehnat peníze na opravu, nebo ho máme nechat chátrat dál?“

Ing. Petr Hienl, ÚZEI Praha

Foto na 2. str. obálky: Muzeum na farmě Koela je jedním z mnoha, ve kterých se lze seznámit s tím, jak se žilo na estonských venkovských usedlostech před 100 a více lety.

DŘEVO A LES, ELEMENTY NAŠEHO ŽIVOTA...

Mezinárodní projekt je ve finále

V pátek 11. června 2010 proběhla v příjemných prostorách Institutu vzdělávání a poradenství ČZU v pražské Chuchli závěrečná hodnotící schůzka, která završila aktivity dvouletého mezinárodního projektu „Dřevo a les, elementy našeho života a kulturní identity“.

V projektu, který probíhal v předchozích dvou letech v rámci programu EU Comenius, byly zapojeny tyto instituce: Jean Monnet Forestry School, Vic-Bigorre, Francie; Jamsankoski Forestry School, Jamsa, Finsko; Česká lesnická akademie Trutnov – střední škola a vyšší odborná škola. Na přípravě projektu pracovali ještě zástupci rumunské školy z oblasti Maramureš, ti však při závěrečném schvalování projektu v rámci jednotlivých mateřských zemích nebyli svojí agenturou podpořeni a projektu se tedy nemohli zúčastnit.

Hlavní cíle projektu

Motto projektu by se dalo stručně charakterizovat asi takto: „Vzájemné poznávání života a kultury zúčastněných zemí a hlubší pohled do fungování místního lesnického školství a dřevozpracujícího průmyslu (včetně poznání místních

tradičních výrobků ze dřeva)“. Na první pětidenní přípravné schůzce v listopadu 2008 ve Finsku bylo toto motto rozpracováno do jednotlivých konkrétních cílů a byly popsány jednotlivé finální produkty, které budou prezentovány jako výstup celého projektu. Přínosy a výstupy jednotlivých plánovaných záměrů byly formulovány takto:

- základním cílem bylo vzájemné poznávání života a kultury jednotlivých zúčastněných zemí. Toho mělo být mimo jiné dosaženo pobytem účastníků projektu v rodinách studentů z hostitelské země;
- s tímto byl spojený i další cíl, a to zdokonalení se ve společném klíčovém jazyce – angličtině. K tomu měl účastník projektu zvládnout i základní fráze a terminologii z jazyků ostatních zúčastněných stran;

dokončení na str. 17

50 LET JSME TADY

Sřední škola hospodářská a lesnická Frýdlant

Naše škola slavila 21. května své velké výročí – 50 let svého působení na Frýdlantsku. Zároveň 20. a 21. 5. probíhala tradiční Zemědělská olympiáda, již 5. ročník.

Žáci soutěžili v těchto olympijských disciplínách: jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem, poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů, práce s nakladačem, test z rostlinné a živočišné výroby a test z mechanizace. Druhý den pokračovali v soutěži sekání s rotačním žacíím strojem, sestavovali a rozebírali dojíací automat.

Oslavy 50 let zemědělského školství ve Frýdlantě a Zemědělská olympiáda se konaly pod záštitou MUDr. Přemysla Sobotky, předsedy Senátu parlamentu ČR. Mezi další hosty patřili Ing. Dan Ramzer, Bc. Zdeněk Cikl, Ing. Jaroslav Podzimek, Bc. Tomáš Hasil, Ing. Robert Erlebach a Bc. Zdeněk Mach. Oslavy zahájila ředitelka SŠHL Ing. Alena Dvořáková, přivítala hosty, žáky, absolventy a učitele. Poté následovaly projevy a zdravice našich významných hostů. Všichni zúčastnění využili možnosti prohlédnout si bývalé i současné budovy školy, výstavky o činnosti žáků, zúčastnili se Sedláckého víceboje. Občerstvení, připravené našimi učiteli odborného výcviku a žáky, bylo vynikající. Po obědě byly vyhlášeny výsledky 5. zemědělské olympiády. Část hostů a zaměstnanců zvolila okružní jízdu po bývalých budovách školy. Oslavy pokračovaly veselící v motelu Daniela, k tanci a poslechu nám hrála příjemná hudba.

Výsledky 5. ročníku zemědělské olympiády 2010

Jednotlivci:

1. místo – Václav Sedlák SŠHL Frýdlant
2. místo – Jakub Fanta SŠHL Frýdlant
3. místo – Matěj Červinka SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují, pracoviště Opočno

Družstva:

1. místo – Sřední škola hospodářská a lesnická Frýdlant
2. místo – Sřední škola a Základní škola, Nové Město nad Metují, pracoviště Opočno
3. místo – Česká zemědělská akademie v Humpolci

Soutěží se zúčastnili žáci z německého Rosenhainu, Frýdku-Místku, Humpolce, Horek nad Jizerou, Nového Města nad Metují (pracoviště Opočno) a Tábora. Všem blahopřejeme a těšíme se na 6. ročník Zemědělské olympiády ve Frýdlantě, který proběhne ve dnech 11.–12. 5. 2011.

Další informace na www.sshlfrydlant.cz

Mgr. Milan Drechsler, SŠHL Frýdlant

OSLAVA VE VODŇANECH

V sobotu 22. května 2010 oslavila Střední rybářská škola ve Vodňanech 90. výročí svého založení.

„Devadesát let rybářského školství v Čechách je už důvodem k určitému bilancování,“ píše v předmluvě poutavého almanachu pan ředitel Miroslav Merten. „Během posledních dvaceti let se škole dostalo právní subjektivity, a tudíž i významné samostatnosti, kterou bylo možné buď řádně využít, či naopak promarnit...“

V srpnu 1919 vodňanské městské zastupitelstvo potvrdilo všechny své hmotné a materiální investice, a tak již nic nestálo v cestě oficiálnímu rozhodnutí Ministerstva zemědělství ČSR, kterým bylo v lednu 1920 vyhlášeno zřízení dvouleté rybářské školy. Prvním ředitelem se stal J. V. Štěpán...

Slavnostní květnové zasedání bylo zahájeno rybářskou hymnou. Sešli se tu ředitelé rybářských podniků a ředitelé celé řady středních škol, představitelé fakult zemědělských škol, zástupci ministerstva zemědělství a školství i spolupracujících institucí a sdružení, představitelé kraje a města i nestoři českého rybářství. Ze zahraničních hostů potčili školu návštěvou přátelé ze Slovenska, Polska, Maďarska a Francie..., odhad počtu účastníků na dni otevřených dveří byl kolem 1000 hostů. Proč tolik návštěvníků? Zřejmě škola svých 90 let existence řádně využila. Přesvědčte se sami!

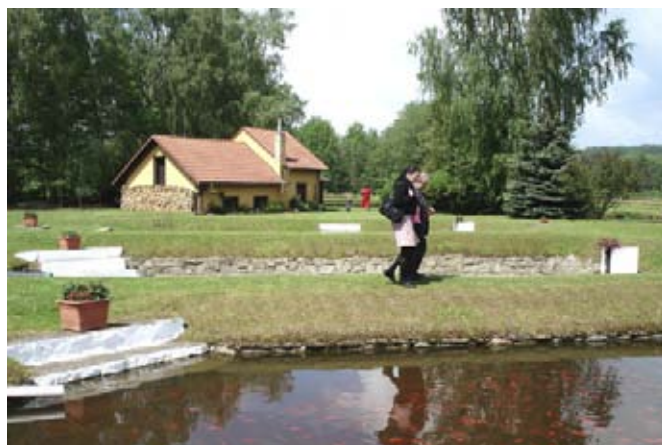
Fotografie ze slavnostního zasedání i všechny informace o škole najdete na webových stránkách školy www.srs-vodnany.cz. My vás zase zavedeme na odpolední setkání a popovídání do krásného areálu Školního pokusnictví, kde byl pan ředitel Ing. Merten všem hostům zasvěceným průvodcem (viz foto).

Pozorně naslouchal i bývalý ředitel mělnické zahradnické školy Ing. Macura (zleva) se svou paní, dr. Krieg z ministerstva školství a Ing. Matoušek z ministerstva zemědělství

Dobrymi průvodci byli rovněž rybářští studenti, se kterými se nechala vyfotografovat Ing. Husová z Národního ústavu odborného školství

Překrásný areál Školního pokusnictví – kolem rybníčků s okrasnými rybami se pěkně prochází a debatuje

Dvě osobnosti, které rybářskému a zemědělskému školství hodně daly – pan ředitel Merten a Ing. Matoušek (vpravo)

VČELAŘSKÝ DEN

Střední odborná škola veterinární Hradec Králové-Kukleny a Český svaz včelařů připravily na sobotu 19. června už 25. okresní včelařský den.

Na tento svátek medu a řemesel, který se uskutečnil v pěkném prostředí veterinární školy, přišli nejenom včelaři a příznivci včelařství, ale i široká veřejnost – a co bylo milé – i bývalí absolventi s rodinami. Mohli si navíc opět prohlédnout svou školu i pochutnat ve školní jídelně.

vovaly krásné paličkované práce a malé zkoušely i techniku paličkování.

Příjemným zpestřením slunného a pohodového dne bylo vystoupení dětských a mladých tanečníků z folklorního souboru Červánek.

(V následujícím čísle časopisu vás provedeme po škole.)

Odborní návštěvníci se sešli na půldenním semináři k ekonomice a racionalizaci oboru včelařství, v praktické části zhlédli předvedení plastových úlů a dalších novinek. Pro ostatní – děti a dospělé – byl připraven doprovodný program, soutěže... V jednotlivých stánkách byly k mání nejrůznější druhy medu, výrobky z medu, včelařské produkty a potřeby i rozmanité sklenice a obaly. Možno bylo vidět i živé včely a koupit včelí matku. Z předváděných řemesel nejvíce zaujalo zdobení kraslic včelím voskem, spřádání ovčí vlny a výrobky z ní. Velké návštěvnice obdi-

SOFISTIKOVANÁ FILOZOFIE TEORIE A PRAXE

Úvodem tohoto odborného příspěvku mi nejprve dovolu, bych deklaroval myšlenku, že teorie a praxe na střední škole s odborným veterinárním zaměřením, tvoří nesporně dialektickou jednotu výukové integrity. Mám zato, že pregnantní teoretická příprava pedagogů s interpretací tematických celků studijního oboru, prezentovaná formou interaktivní výuky, vytváří pro studenty adekvátní potenciál vědomostí a poznatků. Při hodnotové pedagogické edukaci musí být tyto dva kategorické pojmy výuky harmonicky vyvážené, vzájemně kompatibilní, aby splnily své intenzívní poslání, informační a formativní funkci.

Tento systém predikuje úspěšnou orientaci a přístup žáků v realizované učební praxi, jako třeba na veterinárním obvodu při diagnostice, terapii a prevenci chorob hospodářských zvířat; při veterinárně-hygienickém dozoru na jatkách, prohlídkou jatečných zvířat a masa při zajišťování bezpečnosti

Hygienická prohlídka orgánů skotu

Označení požitelnosti masa

Cílená diagnostika mastitid

Diagnostický odběr obsahu bachoru

Laboratorní analýza bachorového obsahu

potravín; při řešení chirurgických onemocnění malých pacientů v ordinaci; dále v odborné gynekologicko-porodnické reprodukční oblasti s návazností na umělou inseminaci. Ortopedické ošetření rohového pouzdra velkých a malých přežvýkavců; kastrace ektomie samčích gonád; dekonuační zákroky u chovných plemenic a telat, jakož i odběr biologického materiálu – krve, moče, bachorové tekutiny a trusu pro diagnostickou laboratorní analýzu; posouzení bioklimatologie a welfare chovaných zvířat; vyšetření mléčné žlázy dojníc a mléka s indikovaným monitoringem klinického zdraví, je spolu s dalšími fenomenálními atributy souborem témat výchovně-vzdělávací soustavy, determinované specifickými školními vzdělávacími programy s návaznými korelačními projekty, a to vše pod vedením pedagogického veterinárního lékaře.

Cílem a posláním žáků v této relevantní oblasti je pak prioritní aplikace nabitých vědomostí a poznatků v konkrétních odborných akcích a programech s uplatněním analyticko-syntetické vědomostní činnosti, představující úspěšnou bonifikační sebereflexi studentů v této veterinární oblasti. Že nejde o přímočarou, jednoduchou a snadnou výukovou záležitost, potvrdí pouze ten, kdo tuto pedagogickou aktivitu realizuje, a to bohužel optikou existující cílené likvidace živočišné výroby našeho zemědělství.

V iniciační fázi odborného elaborátu prezentují esenciálně posláním a primární úlohu nutričně-dietetické koncepce, která kompetenčně náleží chovatelskému managementu. V tomto kontextu si dovoluji sdělit své poznatky z fyziologie, tj. že základem úspěšnosti při krmení vysokoprodukčních dojníc je zajištění optimální činnosti bachoru a vytvoření fyziologických podmínek pro činnost bachorové mikroflóry. Díky bachoru, jeho fermentačním procesům s osídlením adekvátní fauny a flóry dokáží právě přežvýkavci využít objemná krmiva lignocelulóзовého původu, jako zdroje živin pro zajištění bazálních fyziologických požadavků, tak i pro produkci. Dále i nebiłkovinné dusíkaté látky mohou dojnice využít ke krytí svých potřeb energie a proteinů. Bachorová mikroflóra dokáže navíc syntetizovat vitamíny skupiny B. Cílem biochemie bachoru je dosáhnout maximum produkce, jak energie v podobě TMK, tak i mikrobiálních proteinů.

Optimálním řešením tohoto požadavku je zkrmování živinově naprogramovaných a vyvážených kompletních směsných krmných dávek. Právě žáci 3. ročníku sestavují optimalizaci KD pro jednotlivé kategorie a druhy hospodářských zvířat. Dále vhodně strukturovaná dávka reprezentovaná vlákninou pozitivně působí na svalový tonus bachoru, na jeho kontrakce a tím na fyziologicky požadovanou peristaltiku předžaludků a střev, doplněnou sekreční činností

slinných žláz, pankreatického a jaterního parenchymu se žádoucí produkcí žluče. Je nesporné, že fyziologická činnost bachoru úzce koreluje se živinovým profilem produkovaného mléka. Známy je syndrom snížené tučnosti mléka včetně disbalance laktózy, albuminů a globulinů. Z uvedeného dále vyplývá, že příjem živin u krav musí odpovídat jejím nutričním potřebám, což znamená, že musí saturovat požadavky na fyziologické funkce, mléčnou produkci, reprodukci a navíc u prvotek ještě požadavky na dokončení jejich růstu. Krmná dávka může být ještě fortifikovaná některými nutričními komponenty z portfolia přípravků, které nabízí fa Sano.

V případě deficitu různých nutričně-biochemických metabolitů se nastartují katabolické procesy s negativními konsekvencími na kondiční stav dojníc, manifestovaný metabolickými acidózami a ketózami. Veterinární diagnostika bachorových dysfunkcí spjatá s patologickou fyziologií, probíhající nejprve subklinicky – latentně, a proto v tomto případě je indikovaná následující laboratorní screeningová biochemická, mikroskopická a senzorická analýza bachorové tekutiny po předchozím odběru, kterou provádíme se studenty, jak je patrné z obrazové ilustrace.

Z uvedené faktografie jednotlivých parametrů pak smyslové vyšetření obsahuje posouzení barvy, aroma, konzistence a flotačně-sedimentační analýzu. Pro klinicko-biochemický profil je dominantní acidobazická rovnováha s aktuální aciditou 6,2–7,0 pH a titrační aciditou 15–25 j. Neméně významná je biosyntéza těkavých mastných kyselin, jako acetátu, propionátu, butyrátu a laktátu. Bachorová mikroflóra a mikrofauna reprezentovaná amylolytickými, celulólytickými proteolytickými druhy jsou znakem intenzity bachorového metabolismu. Úkolem klinické biochemie předžaludků je cílené odhalení poruchy dříve, než se projeví manifestními patologickými procesy a změnami vnitřního prostředí organismu doprovázené poruchami cirkulačních, respiračních, ledvinových a jaterních funkcí končící mnohdy fatálním exitem.

Další sekvencí odborné aktivity žáků je hygiena a technologie potravin, která nabízí odborný přístup orientovaný na veterinárně-hygienický dozor potravinářských provozů, ale především na veterinární prohlídku jatečných zvířat a masa, vycházející z platné unijní legislativy, která má prioritně zajistit biologickou i jakostní hodnotu a zdravotní nezávadnost potravin a surovin živočišného původu. Při prohlídce jatečných zvířat před poražením po transportu na jatky sledujeme zdravotní stav včetně dokumentace, poskytující důležité údaje o veterinární péči, zdravotním stavu či nákazové situaci chovu odkud jatečná zvířata přicházejí. Při vlastní jatečné porážce kontrolujeme techno-

logický postup opracování skotu i prasat a poté studenti přistupují k veterinárně-hygienické kontrole orgánových systémů a jatečně upravených těl předepsanými vyšetřovacími metodami, jako adspekci, palpaci a incizi. U nutných či naléhavých porážek zvířat se setkáváme s různými patologicko-anatomickými nálezy reprezentované záněty, degeneracemi, nekrózou, infarkty, edémy, emfyzémy, krváceninami, srůsty a dalšími infekty, které často korespondují s již popsáním metabolickým onemocněním.

Žáci v tomto kontextu využívají svých znalostí z anatomie, patologie, mikrobiologie a parazitologie při posouzení požitelnosti potravin a masa. U skotu bez tržní produkce mléka, pocházející z přírodních parazitárních lokalit diagnostikujeme motolice, plicní a střevní červy. Konečně povinný je odběr vzorků mozku skotu a následné vyšetření v referenčních laboratořích pro diagnostiku nemoci šílených krav, tedy BSE, a u prasat vyšetření bránice na nebezpečné parazitární onemocnění trichinelózu, obě z hlediska epidemiologického přenosu na lidi.

Organickou součástí učebních osnov praxe veterinárního oboru je prevence mastitid. Realizujeme v určených chovech dlouhodobý monitoring mastitid formou klinické diagnostiky s antimastitidními testy. Opět k této problematice připojují své adekvátní zkušenosti. Je nesporné, že onemocnění mléčné žlázy u vysokoprodukčních dojnic má bezprostředně negativní dopad na ekonomiku živočišné výroby, zvláště dnes, kdy hospodářská recese vede k likvidačním výkupním cenám mléka. Proto důsledná péče o zdraví dojnic obecně, a o mléčnou žlázu pak především, je pro management chovu nezbytným imperativem. Máme poznatky, že správnou strategií výživy lze těmto závažným onemocněním efektivně předcházet. Opět je prioritou energie, kdy její deficit pak znamená nízký obsah acetátu a glukózy v krvi, což vede ke snížené biosyntéze laktózy a patogeneticky tím vzniká ketóza s poškozením jaterního parenchymu.

S existencí hypoglykémie je zpravidla spojená katabolizace tuků, kvantifikace somatických buněk mléka, které tímto reflektují porušení biochemizmu mléčné žlázy. Tento patofyziologický proces mléčné žlázy představuje nepříznivou prognózu pro fyziologii sekreční činnosti vemene. Exaktní diagnostika a následně účinná terapie je odvislá na odběrech vzorků a bakteriologickém vyšetření. Náležitě seřízená biotechnologie dojícího systému je v antimastitidním programu pak logickou samozřejmostí. Ve sledovaných chovech dále se studenty konstatujeme, že při zkrmování zaplísňených krmiv se prokazují nálezy

zvýšeného počtu somatických buněk a nežádoucích kontaminací ve složení mléka. Problematika incidence a prevalence environmentálních respektive neinfekčních zánětů je pak v úzké korelaci z bioklimatologickými vlivy, tedy patogenními činiteli ekologického prostředí.

Další medicínský úsek, ve kterém se studenti angažují, jsou vybrané chovy skotu a ovcí z pohledu chirurgie a ortopedie. Vysoké užitkovosti může dojnice dosáhnout jen tehdy, pokud je zdravá a v dobré kondici. Důležitou součástí zdraví je funkční stav končetin, zvláště pak paznehtů. Onemocnění končetin a prstů patří spolu s mastitidami k nejčastějším příčinám snížené mléčné užitkovosti, reprodukčních poruch, čímž se generují přímé a nepřímé ekonomické ztráty spojené s předčasným vyřazováním dojnic z chovu, nutnými porážkami a úhyny. Nízká kvalita roštů, boxů a chodeb se pak významně podílí na negativní funkčnosti pohybového aparátu.

Při ošetření paznehtů často diagnostikujeme hnisavé záněty škrý paznehtní, schvácení paznehtů jako lamiinitidu, Rusterholzův vřed, hnilobu spojenou se zánětem meziprstní kůže, tvrdý mezipaznehtní tylo a jahodovou nemoc. Proto musím deklarovat, že kvalitní a soustavně realizovaná zoo-veterinární péče o paznehty ušetří managementu značné finanční prostředky a stává se tak bazální součástí komplexní prevence.

Současné moderní systémy welfarových chovů s technologiemi ustájení, založenými na volném pohybu mladého chovného skotu a dojnic s funkční návazností, buď na standardní typy dojíren, nebo samoobslužné dojící roboty firmy Lely Astronaut, pak nezbytně vyžadují z hlediska ochrany zdraví zvířat chirurgické odstranění rohů. Proto jsme u inovačních rekonstrukcí vybraných zemědělských podniků akceptovali se studenty jejich požadavek a realizovali tím, indikaci k chirurgické dekornuaci.

Závěrem bych chtěl akcentovat význam a poslání pluralitního transferu teoretických vědomostí žáků 3. a 4. ročníku SOŠ v Českých Budějovicích, veterinárního oboru do oblasti veterinární činnosti a praxe, a zároveň komponovat elementární kroky retrospektivní utilizace praktických zkušeností a poznatků, které pozitivně přispějí k racionální evaluaci systému tohoto odborného studia.

Ing. MVDr. Josef Haták
SOŠ České Budějovice

Screeningový monitoring mastitid (viz malé foto v textu na IV. straně přílohy)

- jako hmatatelný výstup celého projektu měl být předložen „videoslovník“, dřevěná kniha zahrnující fotografie typických národních výrobků ze dřeva a DVD film. Jako nehmotný výstup mělo být připraveno školní divadelní představení na určité téma.

Dvouleté období projektu uplynulo jako voda...

... a na závěrečné hodnotící schůzce v Praze mohli zástupci zúčastněných stran bilancovat.

Každou školu navštívili žáci vybraného ročníku z ostatních dvou partnerských škol. Během týdenního pobytu v dané zemi si především prohlédli prostředí partnerské školy, školní polesí a pracovali na jednotlivých naplánovaných projektových bodech. Vedle toho se ale zástupci hostitelské školy snažili vždy připravit program, který by více přiblížil (s ohledem na hlavní cíl projektu) danou zemi.

Finští studenti u nás navštívili Krkonošský národní park, Vrchlabí i Harrachov (specializovaná muzea, sklárnu), výrobu dřevěných hraček v Jiřetíně pod Bukovou, Třebachovice (dřevěný Betlém) a Prahu. Pro francouzské studenty byla připravena exkurze do Krkonošského národního parku, do muzea ve Vrchlabí a Harrachově (zde i návštěva sklárny), poznávací výlet do Teplicko-adršpašských skal, návštěva trutnovského pivovaru a odborný program spojený s ukázkou přibližování dřeva lanovkou LarixT3. V rámci víkendu stráveného v českých rodinách měli studenti (z Finska i Francie) možnost navštívit další zajímavá místa naší republiky a tím i více poznat nejenom kulturní bohatství naší země, ale i mentalitu lidí v ní žijících. Studenti z obou zemí velmi oceňovali pohostinnost a vstřícnost českých hostitelských rodin.

Pro české studenty připravili organizátoři z partnerských zemí také velice zajímavý program. Ve Francii navštívili oblast Baskicka a prohlédli si zdejší malebné vesničky s typickými hrázděnými domy. V dílně místního řemeslníka se seznámili s výrobou tradiční baskické hole – zbraně zvané makíla. V oblasti Landes navštívili ekomuzeum, velký zájem vzbudila návštěva bambusového lesa a třešničkou na dortu byla návštěva letoviska Biarritz.

Ve Finsku si naši studenti vedle Helsinek prohlédli Ústřední finské museum lesnictví Lusto v městečku Punkaharju. Škola uměleckých řemesel v městě Petäjävesi se pochlubila budoucími šikovnými řemeslníky z oborů řezbář, truhlář a restaurátor nábytku. Starý dřevěný kostel z 18. století (je na seznamu UNESCO) naznačuje, že výchova šikovných řemeslníků má v této oblasti dlouhou tradici. Třešničkou

na „finském dortu“ byla zhlédnutí zápasu nejvyšší hokejové ligy. A návštěva této země by nebyla úplná bez odpočinku v lůně úchvatné finské přírody a bez prohlídky losí farmy.

Ze závěrečné hodnotící schůzky v Praze

Studentům, kteří se projektu účastnili, se během samostatných i společných činností podařilo bezesbýtku splnit i všechny pasáže s požadovanými hmotnými i nehmotnými výstupy projektu. Na závěrečné hodnotící schůzce v Praze byla k vidění krásná kniha s fotografiemi typických dřevěných výrobků ve speciálním dřevěném obalu, videoslovník, DVD s filmy o jednotlivých konkrétních návštěvách studentů, i podána informace o divadelním představení, které přiblížilo některé lesnické legendy (jazyk představení – angličtina).

Podle zástupce trutnovské školy RNDr. Petra Kejklička projekt splnil všechny naplánované cíle a studentům i organizátorům z řad pedagogů se velice líbil. A to tak, že již nyní připravují nový mezinárodní projekt. Pokud bude přijat a finančně podpořen, přineseme další informace, které by mohly být inspirací pro ostatní školy. Více o konkrétních akcích v rámci tohoto projektu (včetně fotografií „dřevěné knihy“) naleznou zájemci na www.clatrutnov.cz/index.php/cs/projekty/91-comenius-2008.

-bačka-

A ještě společné foto ...

FARMÁŘI VE FRÝDLANTU USPĚLI

Ve dnech 20.–21. 5. 2010 se konala v objektu Střední školy hospodářské a lesnické ve Frýdlantě „Olympiáda zemědělské mládeže“.

Zúčastnili se jí žáci z šesti zemědělských škol. Za každou školu soutěžilo dvoučlenné družstvo. Hodnoceni byli také jednotlivci. Soutěžilo se v následujících sedmi disciplínách – jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem; poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů; práce s nakladačem; test znalostí z rostlinné výroby, živočišné výroby a mechanizace; sekání s rotačním žacíím strojem; sborka a rozborka dojícího automatu; sedlácký víceboj (ruční sekání kosou a postavení ohradníku pro pastvu ovcí).

Z 23 soutěžících se naši žáci umístili na předních místech – Matěj Červinka (3. místo), Jakub Šnokhaus (4. místo), Václav Tejkl (5. místo). Celkově naše družstvo skončilo na pěkném 2. místě.

Ing. Jiří Mlateček

SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují, pracoviště Opočno

Na fotografiích na obálce Václav Tejkl (4. str.) při poznávacím testu, Matěj Červinka při sekání kosou (2. str.) a Jakub Šnokhaus před jízdou zručnosti (2. str.)

KOVÁŘSKÉ A PODKOVÁŘSKÉ AKTIVITY

Dobřívský cvoček – další úspěch Střední školy řemeslné Jaroměř

V sobotu 15. května 2010 se konal již devátý ročník soutěže Dobřívský cvoček, která se stala součástí Hamernického dne Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech a je určena pro žáky kovářského a podkovářského řemesla. Místem konání soutěže byl vodní hamr v Dobřívě, kde se sešli soutěžící z Oselců, Soběslavi, Jaroměře, Hradce Králové a Nového Zlíkova.

Žáci mohli soutěžit ve dvou kategoriích:

1. volná umělecká tvorba – v průběhu 6 hodin žáci podle předloženého výkresu měli zhotovit soutěžní předmět
2. soutěž zručnosti v kování cvočků – soutěžící v co nejkratší době a v co nejlepší kvalitě měli vykovat 5 ks cvočků

Odborná porota rozhodla takto: v 1. kategorii žáků třetích ročníků první místo získal Karel Loukota za výkovek lilie, druhé místo obsadil Vlastimil Franc za práci motýl (oba ze SŠ řemeslné Jaroměř), třetí místo nebylo porotou vyhlášeno. V 2. kategorii zručnosti první místo obsadil Karel Loukota, druhé místo získal Jan Celer (oba ze SŠ řemeslné Jaroměř) a třetí místo vybojoval Václav Hojný ze SOU Soběslav. Žáci v oboru umělecký kovář a zámečník a kovář a podkovář ze SŠ řemeslné v Jaroměři v soutěžích stále dokazují, že jejich řemeslná zručnost a výtvarné schopnosti patří mezi nejlepší v republice. Dík patří všem pedagogickým pracovníkům, kteří se podílí na přípravě žáků.

Na fotografii na 2. str. obálky zleva: Jan Celer, Vlastimil Franc a Karel Loukota

Kovářské sympozium ZOO Plzeň 2010

Ve dnech 12.–16. května 2010 se v Plzni, na statku Lůvtnerka v zoologické a botanické zahradě, uskutečnil již III. ročník Kovářského sympozia. Jeho hlavním pořadatelem bylo Regionální zastoupení Plzeňského kraje Společenstva uměleckých kovářů a zámečníků a kovářů a podkovářů Čech, Moravy a Slezska spolu s občanským sdružením Kováři Plzeňského kraje. Sympozia se účastnili mistři svého oboru z celé ČR. Akce dala příležitost i pro prezentaci a představení školám, které kovářské řemeslo vyučují. Vzniklé práce zůstaly v zoologické zahradě a zdobí její interiéry i exteriéry.

Střední škola řemeslná Jaroměř přijala pozvánku a učitel podkovářství Karel Kysilka s žáky Miroslavem Richterem a Janem Slobodníkem na sympoziu předváděli jako jediní podkování koní. Jejich vystoupení přilákalo velký počet návštěvníků, kteří hodnotili dovednost našich žáků velice pochvalně. Naše škola patří s výukou podkovářství stále na špičku podkovářských škol v ČR. Tímto děkuji učiteli Karlu Kysilkovi za zapálenost pro výuku, a to často i na úkor svého volného času, který věnuje žákům.

Zdeněk Vitek, SŠŘ Jaroměř

Ilustrační
foto

CHUCHELSKÉ AKTIVITY

Mezinárodní Bratislava

Naši žáci Ondřej Velek, Pavlína Honsová, Helena Šicová a náhradnice Barbora Galatíková odcestovali 23. května 2010 na mezinárodní žákovské dostihy do Bratislavy, kde kromě domácích startovali také dva zástupci z Irska. Prvenství v 1. dostihu na 1200 metrů získala po boji o 1/2 délky irská zástupkyně Samantha Wynne s klisnou Chiaraluna, na druhém místě dostih dokončila slovenská žákyně Adriana Dianová s klisnou Sting in her Tail, na třetím irský žák Jonathan Killahena v sedle Aiolose, na čtvrtém naše Helena Šicová s Penelopou, pátá byla Eleonora Šebestová (SR) s Quity, šestý Ondřej Velek (ČR) s Penny, sedmý Richard Bartoň (SR) se Sorentou a osmá Pavlína Honsová (ČR) s Flying Lightem. Ve 2. žákovském dostihu na 1800 metrů splnil roli favorita Szkot s naší Pavlínou Honsovou, která tak získala druhé životní vítězství, na druhém místě byla opět Adriana Dianová (SR) v sedle Sumagy, třetí Richard Bartoň (SR) s Nasřou, čtvrtý Ondřej Velek (ČR) v sedle Senzibile, pátá Eleonóra Šebestová (SR) v sedle Sazby, šestý Jonathan Killahena (IRE) s Nasairée, sedmá Samantha Wynne (IRE) s Pepejeanem a na osmém Helena Šicová (ČR) s Dragoonem.

Podle bodovacího klíče (1. místo – 10 bodů, 2. místo – 8 bodů, 3. místo – 6 bodů, 4. místo – 5 bodů, 5. místo – 4 body, 6. místo – 3 body, 7. místo – 2 body a 8. místo 1 bod) celkové prvenství získala Adriana Dianová (16 bodů), 2. místo Samantha Wynne (12 bodů) a 3. místo Pavlína Honsová, Jonathan Killahena (11 bodů). Kromě pěkných čestných cen si žáci z dostihů odnesli další zkušenosti a příjemné zážitky z přátelského setkání s adepty žokejského řemesla ze zahraničí.

Klusácký dostih žáků – Memoriál Otakara Kroužeckého

V průběhu klusáckého odpoledne 10. června se konal také dostih žáků, do kterého nastoupilo 8 koní a jezdců v sulkách. Nejzkušenějším (i mezinárodně) a také jediným žákem mezi děvčaty na startovní listině byl David Dobrovolný v sulce Yanilidou Meadow ze stáje Hypokramed, trenérky Veroniky Chaloupkové, který v dostihu lehce o 4 1/4 délky zvítězil. Druhý doklusal Witendo z naší stáje s Hanou Vašíčkovou, třetí Sipo Viola s Kateřinou Špakovou, čtvrtý Big Heigerjen s Eliškou Szabovou ze stáje Hippospol Velká Chuchle, pátý školní, čtrnáctiletý veterán Leutnant Arnie s Lucií Příbylovou, dále Raissa du Roumois s Barborou

Kalitovou, Volomite Cub s Petrou Grimovou a pro cválání diskvalifikovaný Splach Volo s Veronikou Chodorovskou. Pro vítězný tým a jezdkyň Hanku a Katku, umístěné na 2. a 3. místě byly připraveny poháry, které tradičně předala rodina známého dostihového fotografa Otakara Kroužeckého.

Tradičního mezinárodního utkání žákovských jezdců ČR – Slovensko

Dne 13. června se uskutečnil další díl seriálu žákovských dostihů O pohár společnosti Pražská energetika, a.s. – Hippospol Cup 2010, jehož součástí byly dva mezinárodní žákovské dostihy. V prvním dostihu, Memoriálu Miloslava Nového (Ceně Hippospolu) na 1800 metrů se do startovacích boxů postavilo 13 koní, z nichž velmi lehce o tři délky zvítězil pětiletý Gardes s Tomášem Vrajem, ze stáje Kovotvar Tvarůžek, trenérky Ing. Zdeny Havlíčkové, na druhém místě docválal Mack The Knife s Janem Vernerem, třetí Kahili King s Filipem Koplíkem, čtvrtá Irish Fire s Pavlínou Honsovou, pátá Wolmanka s debutujícím Danielem Zurynkem. Dále cílem proběhli: Oceane s Petrou Prenerovou, Tankietka s hostující Adrianou Dianovou, Sapfó s Helenou Šicovou, Lingren s Markétou Dostalovou, Chasconi s Veronikou Fricovou, Barak s hostem Michalem Demo, Mafira s Žanetou Zábranovou a Weismüller s Hanou Růžickovou. Do druhého dostihu, Ceny náměstkyně primátora hlavního města Prahy Ing. Marie Kousalíkové na 1400 metrů, odstartovalo 9 koní. Krátce po startu sedlo hnědky Antonia Pia opustila hostující Lucia Urbaníčová, která naštěstí neutrpěla vážné zranění. V cíli byla první jistě o 3 délky Labbela, ze stáje Meran, trenéra Jiřího Hurta s Janem Vernerem, druhý Tulum s Filipem Koplíkem, třetí Roseburn s Bárou Galatíkovou, čtvrtá Icy Spicy s Pavlínou Honsovou, pátá Calabrie s Markétou Dostalovou, šestý Golden Winner s Veronikou Fricovou, sedmý Tennessee Dancer s Adrianou Dianovou a osmý Enyky Benyksy s Tomášem Vrajem.

Podle bodovacího klíče pro mezinárodní utkání (1. místo – 10 bodů, 2. místo – 5 bodů, 3. místo – 3 body, 4. místo – 2 body, 5. místo – 1 bod) zvítězil dvojnásobný žákovský šampion Jan Verner (17 bodů) 2. místo Filip Koplík (12 bodů), 3. místo Tomáš Vraj (10 bodů) a 4. místo Pavlína Honsová (6 bodů).

Vítězové, umístění, hosté a ostatní účastníci obdrželi z rukou Ing. Marie Kousalíkové, která nad žákovskými dostihy převzala záštitu, zlaté a stříbrné poháry, podkovíč-

ky pro štěstí a věčné ceny. Pro Jana Verneru, Filipa Koplíka, Tomáše Vraje a Markétu Dostalovou byly tyto žákovské dostihy poslední. V průběhu měsíce června je čekaly závěrečné zkoušky a po jejich úspěšném vykonání nebudou již

mít před jménem zkratku žk. Děkujeme všem trenérům a majitelům, kteří pro tyto dostihy poskytli své koně.

Ing. Marcela Sýkorová
SŠDSaJ ve Velké Chuchli

PROJEKT CHOVU ZVÍŘAT V BIOZAHRADĚ

Na konci června oficiálně končil projekt mezinárodní spolupráce mezi Střední odbornou školou Poděbrady a norskou zemědělskou školou TOMB. Cílem projektu bylo zlepšit informovanost a kompetence žáků v oblasti chovu zvířat a jejich welfare a v oblasti animoterapie.

V průběhu projektu navštívili žáci poděbradské školy zemědělskou školu TOMB v Norsku. Formou seminářů, exkurzí i vlastní prací byli seznámeni s chovem koní, konkrétně v oblasti přirozené komunikace s koňmi. Velice zajímavá byla také témata týkající se animoterapie, jako je využití zvířat v mateřské školce nebo králíčí hop.

Termín návštěvy norských žáků v Poděbradech byl cílen k datu oslav mezinárodního dne Země. Pro žáky SOŠ Poděbrady i ostatních škol jsme připravili několik stanovišť na téma chov zvířat a animoterapie. Velmi přínosný byl zejména workshop na téma přirozená komunikace koně a člověka a ovčí vlna a její zpracování. Díky spolupráci

českých a norských žáků a učitelů byly doplněny pracovní listy na téma chov zvířat v zahradě, konkrétně pony a králíci. K dispozici pro ostatní žáky jsou v české i anglické verzi. Mohou se s nimi seznámit při návštěvě zahrady naší školy.

Projekt byl přínosem nejen díky získávání odborných kompetencí, ale také posílil komunikační a sociální dovednosti našich žáků. Díky projektu jsme otevřeli nová dvířka pro další možnosti vzdělávání na naší škole. Projekt byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu.

Bára Briosi, žákyně SOŠ Poděbrady

ŘEZBÁŘSKÉ SYMPOZIUM

Ve dnech 8.–12. června 2010 proběhlo na Střední škole lesnické a rybářské ve Bzenci, Přívoz mezinárodní sympozium řezbářských škol, které navazovalo na sympozium konané předešlý rok v Praze.

Těto akce se zúčastnily školy nejen z České republiky, ale i ze zahraničí, a to v zastoupení Střední školy umělecké a řemeslné z Prahy Zlíchov, Střední školy nábytkářské a obchodní z Bystřice pod Hostýnem, Druhé technické školy ze srbského Kragujevace a již zmiňované a zároveň hostující Střední školy lesnické a rybářské Bzenec, Přívoz.

Studenti po dobu jednoho týdne vytvářeli reliéfy o rozměrech 600 x 400 mm na téma „Vinařství v řezbě – Krása žen ve vinařství“. Celou akci sponzorovala firma MaBara, s.r.o. Hodonín. Každé zhotovené dílo je originálem. Proto

těchto 11 skvělých prací hodonínská firma věnuje na pomoc africkým sirotkům, jejichž rodiče zemřeli na AIDS. V červenci 2010 byly reliéfy předvedeny veřejnosti na hudebním festivalu v Dubňanech a Hodoníně a následně vydraženy na webových stránkách Střední školy lesnické a rybářské Bzenec, Přívoz.

Studenti i samotní organizátoři akce při práci i doprovodném programu kromě certifikátů získali řadu zkušeností a navíc navázali četná přátelství.

Mgr. Alena Putinová, SŠLR Bzenec

LITERÁRNÍ ÚSPĚCH

Sřední školy lesnické a rybářské Bzenec, Přívoz

V říjnu 2009 u příležitosti 160. výročí narození T. G. Masaryka Městská knihovna Hodonín vyhlásila literární a výtvarnou soutěž věnovanou tomuto hodonínskému rodákovi.

Soutěžní práce žáci a studenti posílali od 1. 10. 2009 do 31. 4. 2010, vyhodnocování a zveřejnění výsledků probíhalo v měsíci květen 2010. Přihlašovaná díla byla následně použita pro výstavu. Na vernisáži 2. 6. 2010 předseda komise všechny přítomné seznámil s organizací, průběhem a výsledky. Literárně-dramatická soutěž s názvem „Kdyby měl Masaryk internet“ byla rozdělena do dvou kategorií – kategorií A (4.–8. tř. ZŠ) a kategorií B (autoři 15–20 let) a zúčastnila se jí i třída 2.C naší Sřední školy lesnické a rybářské Bzenec v zastoupení: Jaroslava Holá, Radka Repová, Marek Kaňa, Petr Hovězák, Radek Motyčka a Jaro-

slav Sporysz. Vyznamenání za doprovodu „nefalšovaného“ Masaryka převzali od organizátorů soutěže diplom vítězů. Naši žáci za svou práci získali 1. místo a kromě drobných dárkových předmětů obdrželi i poukaz na odběr zboží v prodejně Knihkupectví Dvořáková Hodonín.

Literární a výtvarná díla výstavy, na kterou vás srdečně zvou organizátoři soutěže, může každý návštěvník zhlédnout v areálu Městské knihovny Hodonín.

Mgr. Alena Putinová, SŠLR Bzenec

NEOBHOSPODAŘOVANÉ POZEMKY

Prostor pro invazní druhy rostlin, 7. díl

Turanka kanadská (*Conyza canadensis*, synonymum **turan kanadský** *Erigeron canadensis*)

Dnes běžný jednoletý plevel, který se objevuje druhotně téměř po celém světě. Pochází ze Severní Ameriky, z území USA a jižní Kanady, v Evropě se šíří od 17. století. Doklady o tom jsou např. z Německa z počátku 18. století, od nás jsou známy herbářové doklady z poslední čtvrtiny 18. století z pražské univerzitní botanické zahrady, kde se možná pěstovala jako zajímavost.

Světle zelená rostlina je až 1 m vysoká, řídce odstále chlupatá, bohatě se větví až v horní části lodyhy. Dolní listy jsou nejširší v horní třetině 6–10 cm dlouhé a 0,8–1,5 cm široké, horní listy jsou úzce čárkovité, 4–6 cm dlouhé, 0,2–0,6 cm široké. Květy jsou uspořádány ve válcovitých úborech až 6 mm dlouhých a 3 mm širokých. Bílé okrajové květy o málo přesahují zákrov, střed úboru je ze žlutých trubkovitých květů. Na vrcholu rostliny bývá 50–250 úborů v podlouhlé latě. Nažky jsou drobné, jen 1,2–1,5 mm dlouhé, s 2,5 mm dlouhým chmýrem. Velikost rostliny a počet úborů je proměnlivý podle životních podmínek. I v nepříznivých podmínkách dokáže turanka vytvořit alespoň několik nažek. Kvete od června do podzimu a jedna rostlina produkuje až několik desítek tisíc nažek, ihned dobře klíčivých. Dobře se šíří

větre i vodou. Často jejímu šíření pomáhá člověk při přemísťování různých materiálů. Nažky klíčí kdykoliv na povrchu půdy, na podzim vyklíčené a uchycené rostliny obvykle přečkají zimu.

Setkáváme se s ní u cest, na rumištích, v obcích, na podivných narušených „loukách“ i na pasekách. Nejlépe roste na písčitéch a suchých půdách, objevuje se na neúrodných stanovištích. Dobře snáší vysychavé půdy, proto roste na náspech železnice, na štěrkovitých navážkách, v lomech. Zdomácněla v nížinách i podhorských oblastech a pak podél cest postoupila do nejvyšších poloh (doklady z 1200 m n.m.).

Jako plevel je velmi obtížná, protože získala rezistenci k triazinovým herbicidům. Objevuje se na nezatravněné půdě pod stromy v sadech, na vinicích, v jiných trvalých kulturách. V jednoletých kulturách roste zřídka.

RNDr. Jana Möllerová, Praha

Turanka kanadská

VZDĚLÁVACÍ AKCE PRO PRIVÁTNÍ PORADCE

Privátní poradci z registru poradců MZe splnili jeden z povinných bodů akreditační směrnice

V druhé polovině června 2010 proběhly v Praze a v Brně vzdělávací akce pro privátní poradce registrované v Registru poradců ministerstva zemědělství.

Účast na tomto setkání je dle podmínek platné akreditační směrnice povinná. Přednášející ve svých příspěvcích seznámili posluchače s aktuálními informacemi a poznatky z různých zemědělských oblastí, kterými jsou poradci při své práci ovlivňováni. Program byl poměrně různorodý a lektori na závěr každého příspěvku odpovídali na dotazy posluchačů. Předneseny byly příspěvky lektorů: Ing. Josefa Dvořáka, vedoucího oddělení poradenství a vzdělávání MZe ČR – Aktuální problémy poradenského systému a jejich řešení; Ing. Aleny Klackové, metodičky ÚZEI Praha – Nové GAEC a SMR... (standardy Dobrého zemědělského a environmentálního

stavu, Povinné požadavky na hospodaření), Portál Farmáře; Ing. Jana Habarta, Ph.D., CZ Biom – České sdružení pro biomasu – příspěvek Obnovitelné zdroje energie, Biomasa – energetické využívání biomasy a biologicky rozložitelných odpadů v zemědělství; Dr. Ing. Petra Marady, Mendlova univerzita Brno – Ochrana přírody a krajiny – pravidla pro čistou vodu, půdní úrodnost a zachování zvěře v krajině. Přihlášení účastníci měli možnost vyjádřit své názory na vlastní akci i požadavky na akce příští ve zpětné vazbě. Všechny získané informace budou následně zpracovány a využity pro přípravu dalších vzdělávacích aktivit.

Zemědělská a potravinářská knihovna ÚZEI v Praze

zve pedagogy a studenty středních a vysokých škol

na exkurzi do knihovny, která zahrnuje prohlídku studovny a představí nabídku aktuálních služeb. Dozvíte se například o historii a současnosti knihovny, o možnosti registrace, využívání fyzických a elektronických služeb, o vyhledávání v katalozích a orientaci ve volném výběru.

Exkurze jsou poskytovány zdarma, jejich termín, délku i obsah lze upřesnit na základě domluvy.

**Exkurze můžete objednat e-mailem: info@uzei.cz
nebo telefonicky: 222 000 376**

Nabízíme nepřeberné množství časopisů a publikací z oblastí zemědělství, potravinářství a příbuzných oborů. Z časopisů jde o více než 650 titulů periodik. ZPK má 1,1 mil. knihovních jednotek. Velikostí fondu je třetí největší zemědělskou knihovnou na světě.

Podrobnější informace na našich webových stránkách: www.knihovna.uzpi.cz
nebo přímo v sídle knihovny: Praha 2, Slezská 7.

Těšíme se na Vaši návštěvu a věříme, že u nás získáte informace, které využijete při svém studiu.

ODBORNÁ KONFERENCE K ZEMĚDĚLSKÉMU PORADENSTVÍ V POLSKU

Na začátku července se v Poznani konala pod záštitou polského ministerstva zemědělství konference o zemědělském poradenském systému (FAS – Farm Advisory Service).

Dvoudenní setkání si kladlo za cíl především výměnu zkušeností a porovnání jednotlivých systémů mezi šesti vybranými zeměmi Evropské unie (Polsko, Česká republika, Estonsko, Litva, Německo, Švédsko). Dvoudenní akce se účastnili zástupci ministerstev, agrárních komor, zemědělských svazů, poradci, soukromí zemědělci a zástupci výzkumných ústavů. Dopolední blok prvního dne konference se zaměřil na představení zemědělských poradenských systémů v jednotlivých zemích. Zástupci z každé země během dvaceti minut shrnuli formou prezentace fungování FAS ve své zemi. Po každém příspěvku následovala odborná diskuse. Diskutující se zaměřili především na financování, požadavky

na poradce, možnosti získání akreditace poradce, hlavní problémy a očekávání do budoucna. Odpolední část konference byla věnována ochraně Baltského moře, kde nám zástupci Polska a Švédska představili svůj nový projekt na ochranu Baltského moře „Baltic agrrement“. V tomto odpoledním bloku byl dostatek příležitostí pro prezentaci našich mezinárodních projektů zaměřených na zemědělské poradenství. Druhý den byla na programu návštěva nedaleké farmy o rozloze 34 hektarů, která ke své činnosti využívá rad a zkušeností akreditovaných poradců. Majitel farmy nám přiblížil přínosy i nevýhody této odborné spolupráce.

Ing. Lenka Fišerová, ÚZEI Praha

Z podzimních aktivit našich škol

10. září	slavnostně otevře Střední zemědělská škola v Písku učebnu v přírodě
9.–10. září	pořádá Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze mezinárodní konferenci ke vzdělávání učitelů pro odborné školství
14.–15. září	pořádá Institut celoživotního vzdělávání MU v Brně 2. ročník mezinárodní vědecké konference celoživotního vzdělávání ICOLE 2010
17. září	slaví 140. výročí založení Střední zemědělská škola Písek
17.– 19. září	organizuje Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín-Libverda v rámci praktické výuky 20. ročník regionální výstavy
29. září – 1. října	se uskuteční na Výstavišti v Českých Budějovicích výstava Vzdělání a řemeslo za významné účasti našich škol
6. října	pořádá Střední odborná škola veterinární Hradec Králové-Kukleny už po sedmnácté Den zvířat spolu se Dnem otevřených dveří
7.–10. října	zve Výstaviště Flora Olomouc na Podzimní floru se soutěžní účastí našich škol
8.–10. října	uspořádá Střední odborná škola veterinární, mechanizační a zahradnická a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky v Českých Budějovicích regionální výstavu ovoce a den otevřených dveří
25.–27. října	se uskuteční 4. ročník mezinárodní soutěže žáků (už) sedmi středních odborných škol ve veterinárních znalostech a dovednostech v areálu Školícího střediska Státního veterinárního ústavu Praha
říjen	oslaví Střední škola zemědělská a ekologická v Žatci Den stromů
říjen	oslaví Střední odborná škola Poděbrady Den zvířat
12. listopadu	se uskuteční 15. ročník mezinárodní floristické soutěže Brněnská růže 2010
12.–13. listopadu	slaví Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín-Libverda své 160. narozeniny

100 LET OD PRVNÍCH

„stanov paedagogických seminářů pro kandidáty učitelství na hospodářských školách v království Českém“

Takto označený dokument byl schválen „usnesením zemského výboru království Českého ve srozumění s c. k. ministerstvem orby“ dne 20. října 1910. V plném znění byl uveřejněn i v „Časopisu škol zemědělských v zemích koruny české, společném orgánu Jednot učitelstva těchto škol v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“, čís. 1, ročník 11, 1911, s. 26–28.

„Aby se dostalo učitelům na školách hospodářských v království Českém řádného paedagogického vzdělání, zřizují se při královských českých zemských středních hospodářských školách v Chrudimi a Kadani paedagogické semináře pro kandidáty učitelství hospodářských škol v království Českém“, čteme v úvodním odstavci.

Chrudim

Výběr škol nebyl náhodný. Za oběma stála bezmála padesátiletá průkopnická práce, obě se v roce 1885 staly školami středními s maturitní zkouškou na závěr studia, obě se na přelomu 19. a 20. století staly zemskými školami královskými, obě se od počátku 20. století mohly pyšnit novými krásnými budovami s vynikajícím vybavením – kadaňská uvedena slavnostně do provozu 7. ledna 1904, chrudimská 7. května 1905 – obě měly vyzrálý pedagogický kolektiv. Obě školy měly oporu ve vedení města, v hospodářských spolcích, v obětavém kuratoriu, obě měly „v zádech“ zkušené rádce, kurátory, později inspektory (například Dr. J. B. Lambl ovlivňoval dění v našem zemědělském školství – v různých funkcích – plných 46 let!).

Kadaň

V období kolem navrhovaných pedagogických seminářů, v letech 1897–1920, byl ve funkci zemského inspektora Dr. František Sitenský (1851–1924) „muž světového rozhledu“ (Erben, 1937). Zemědělské školství mělo skutečnou podporu i v kruzích politických. V daném období ji prezentoval především prozíravý, pro školství nadšený a obětavý poslanec říšského sněmu (1878–1900) i sněmu českého (1881–1914), který navíc v letech 1896–1914 vykonával funkci přísedícího (referenta) „ve věcech hospodářského školství, zemských škol řemeslnických, průmyslových škol pokračovacích a obchodních, záležitostí muzejních, chudinských a sirotčích“ Karel Adámek (1840–1918). Díky těm-

to a jistě mnoha dalším okolnostem se zemědělské školství u nás z bídnych začátků dostalo na vysokou úroveň, v mnoha směrech srovnatelnou s nejpřednějšími školami v Evropě. To kupříkladu po prohlídce kadaňské školy zdůraznil již zmíněnému Dr. Sitenskému významný zástupce berlínské hospodářské společnosti: „Tak, jak je vypravena škola v Kadani, nemají v německé říši vypravenou mnohou vysokou školu.“ Ten k tomu dodal: „škola chrudimská je vypravena právě tak, jako její sestra kadaňská, ba že bude snad lépe vypravena.“ (1912) Semináře byly proponovány na 1 rok, vyučovacím jazykem v Chrudimi měla být čeština, v Kadani němčina. V jejich čele měli být ředitelé uvedených středních hospodářských škol a učitelé na něm vedle „speciálního učitele paedagogiky zemským výborem zvolení členové učitelského sboru tamních středních a zimních hospodářských škol“.

Přihlášky s příslušnými doklady (vysvědčení z předběžných studií, potvrzení o hospodářské praxi a vysvědčení o zkouškách učitelských) měli zájemci podat nejpozději 3 měsíce před zahájením školního roku, a to zemskému výboru prostřednictvím ředitelství školy. Do semináře smělo být přijato nejvýše 6 kandidátů, případné výjimky ze stanovených podmínek měl povolovat zemský výbor. Příprava kandidátů sestávala z části obecné a speciální. V první části „učitel pedagogický“ měl seznámit kandidáty „se zásadami vychování a vyučování vůbec“, včetně zásad školní hygieny. Součástí měla být také „třešť dějin pedagogiky“ a nemělo se zapomenout ani na seznámení „se školními knihami“, které byly zavedeny v jednotlivých školách.

Speciální metodika sestávala z metodiky přírodovědeckého vyučování, jež zahrnovala „metodiku fyzikálního, chemického a mineralogického vyučování“ a z metodiky vyučování hospodářského. Úvodní výklady zajišťovali vyučující dotyčných předmětů. Využit se mělo všech příležitostí dalších – zadání referátů, rozborů přednášek učitelů, rozborů zkušebních přednášek kandidátů atd. V rámci této výuky měli být kandidáti seznámeni s literaturou, s nejučelnějšími přístroji, preparáty, modely, diagramy, s užíváním mikroskopu a skioptikonu (= pozdější epidiaskop) a jinými učebními pomůckami, „zvláště s těmi, které se dají lacino

poříditi“. Z demonstračních pokusů měly být voleny jen ty, které jsou pro danou školu přiměřené a účelné, „nikoliv nebezpečné“.

„Cvičení v praktickém vyučování“ začínalo účastí seminářistů na vzorné lekci. Každý profesor semináře označil takto některou ze svých pravidelných vyučovacích hodin a té byli přítomni všichni adepti. Po skončení následovalo „seminární sedění“, na němž profesor spolu s nimi provedl detailní metodický rozbor lekce. Na to následovaly „zkušební“ přednášky kandidátů. Ty se samozřejmě měly připravovat za účasti učitele a po provedení následovala všestranná analýza. Když kandidát nabyl již „určitého rozhledu ve vyučování a při výkladech na zkoušku projevil schopnost k vyučování“, ředitel mu v některé třídě měl přidělit předmět, v němž by kandidát vyučování převzal.

Zodpovědnost a vrchní vedení však zůstalo na učiteli, jemuž byl předmět přidělen původně. Tento učitel byl povinen s kandidátem před každou hodinou pojednat o probírané látce, načež kandidát zpracoval a k přehlídnutí přeložil písemnou přípravu. Učitel byl povinen alespoň 1/6 kandidátových hodin navštívit. Hospitovat v těchto hodinách a přehlédnout přípravy byl povinen i učitel pedagogiky...

Vedle toho měl se kandidát v průběhu celého roku, „účelně k budoucímu svému povolání“, podílet na všech pracích, které ve škole probíhaly, např. v době letní na řízení pokusů na pokusném poli, na pracích v laboratoři školy atd. Rovněž „na vycházkách“ (exkurzích) měl, pokud možno, „brát podíl“. Jestliže byly v té době pořádány také „kočovné přednášky“ bylo povinností kandidátů „obcovati přednáškám těm“ a to jako asistenti přednášejícího, případně jako přednášející některé části. Kandidáti měli být účastni porad pedagogického sboru s právem podílet se na debatách, které se týkaly žáků, jež vyučovali.

Tři měsíce před ukončením školního roku měl každý kandidát předložit písemnou práci na pedagogické téma, které

mu ředitel po dohodě s učitelem pedagogiky zadal. Měsíc před ukončením byl ředitel semináře povinen podat zemskému výboru po poradě s učitelem semináře zprávu o kandidátech a vyjádřit se o jejich kvalifikaci – zvláště o jejich vhodnosti či nevhodnosti k úřadu učitelskému. Zároveň měl ředitel předložit zemskému výboru pedagogické práce kandidátů se svým posudkem. Zemský výbor pak učinil o tom sdělení c. k. vládě. Pokud byl kandidát uznán za schopna, mělo mu ředitelství semináře vystavit vysvědčení o návštěvě pedagogického semináře. Toto vysvědčení by pak kandidát předkládal při žádosti o učitelské místo.

Tyto „stanovy“, byť představují – jak je vidět – jen orientační vodítko, jsou dokladem zájmu ze strany řídicích orgánů i učitelské obce o tuto nezbytnou složku vzdělávání pedagogů zemědělských škol. (Potřeba i zájem vzrostl zejména počínaje osmdesátými léty 19. století, kdy došlo k výraznému rozšíření sítě zemědělských škol.) Tempo přípravných prací brzdil nedostatek finančních prostředků, nakonec do běhu událostí zasáhla první světová války. Nicméně daná myšlenka nezapadla. Z těchto „stanov“ vychází Návrh organizace pedagogického semináře, publikovaný ve Výroční zprávě Královské české zemské střední hospodářské školy v Chrudimi za školní rok 1913–14, který po projednání v komisi pedagogického sboru téže školy, zpracoval profesor Ing. Jan Strítěský. Není to sice dokument úřední, ale je to dokument časově i věcně hlouběji propracovaný a navíc vycházející z určitých zahraničních zkušeností, které někteří chrudimští učitelé nabyli během svého pobytu na seminářích v Prusku. Leč realizace se nedočkal.

Třetí dokument týkající se organizovaného pedagogického vzdělávání adeptů učitelství na zemědělských školách vydalo jako svůj výnos ministerstvo zemědělství ČSR dne 28. června 1930. Ten už se – právě před osmdesáti lety – realizace dočkal!

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze pořádá

u příležitosti osmdesátého výročí organizované přípravy učitelů pro zemědělské, lesnické a příbuzné obory v ČR mezinárodní konferenci „Pedagogická příprava pro odborné vzdělávání v současné Evropě“, která se uskuteční od 9. do 10. září 2010.

Konference se bude zabývat nejen současností a budoucností pedagogické přípravy učitelů pro odborné vzdělávání, ale připomene i její významnou historii.

Při této příležitosti vám zde nabízíme zajímavý dokument našeho zemědělského historika Ing. Rozmana, který nás v poutavém článku seznamuje s první snahou o zřízení „paedagogických seminářů“.

OBSAH

Den mládat v Opavě	3
Kvalitní a efektivní vedení škol v 21. století	4
Tabuľka, to nie sú iba čísla, ale i zaujímavosti	6
Mezinárodní rok biodiverzity	8
Studijní dny pro učitele	9
Workshop pro vzdělávací instituce	10
Seminář k výsledkům aplikovaného výzkumu	11
Je potřeba zapojit zemědělství	12
„Náš domov“ na břehu Baltu	13
Dřevo a les, elementy našeho života	14
Farmáři ve Frýdlantu uspěli	18
Kovářské a podkovářské aktivity	18
Chuchelské aktivity	19
Projekt chovu zvířat v biozahradě	20
Řezbářské sympozium	20
Literární úspěch	21
Neobhospodařované pozemky	21
Vzdělávací akce pro privátní poradce	22
Pozvánka Zemědělské a potravinářské knihovny	22
Odborná konference k zemědělskému poradenství v Polsku	23
Z podzimních aktivit našich škol	23
100 let od prvních „stanov paedagogických seminářů pro kandidáty učitelství na hospodářských školách v království Českém“	24

REDAKČNÍ RADA

PaedDr. Mária **Benedikovičová**, MP SR Bratislava
Ing. Jaromír **Beneš**, Školní statek Opava
Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie Humpolec
Ing. Mária **Debrecéniová**, Ph.D., Agroinštitút Nitra
Ing. Ludmila **Gočálová**, MZe ČR Praha
Ing. Petr **Hienl**, ÚZEI Praha
PhDr. Aleš **Hradečný**, MZe ČR Praha
Ing. Jiří **Husa**, CSc., IVP ČZU Praha
Ing. Zorka **Husová**, NÚOV Praha
Ing. Marcela **Chreneková**, SPU Nitra
Ing. Ludmila **Kováčiková**, Agroinštitút Nitra
Mgr. Peter **Lacina**, SPPK Bratislava
doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., ICV MU Brno
Ing. Mária **Múdra**, ZSŠP Rakovice
Ing. Helena **Psoťová**, Úrad NSK Nitra
RNDr. Tomáš **Ratinger**, ÚZEI Praha
PaedDr. Anna **Sandanusová**, Ph.D., UKF Nitra
Ing. Václav **Stránský**, MZe ČR Praha

K ilustraci na obálce:

Plymutka žíhaná – Gestreifte Plymouth Rocks (nahore), Italka s koroptvím zbarvením (barevný ráz) – Rebhuhnfarbige Italiener.

Vybráno z publikace: Lehrbuch der Landwirtschaft auf wissenschaftlicher und praktischer Grundlage von Dr. Quido Krafft – Učebnice zemědělství na vědeckém a praktickém základu od Dr. Quida Kraffta, Berlin, Verlagsbuchhandlung Paul Parey, 1921

CONTENTS

The Day of the Young held in Opava Promotion of agricultural school and demonstration farm ...	3
Quality and efficient management of schools in the 21st century An urgent issue of international conference at the Ministry of Education	4
The table does not show only figures but also interesting facts Review of a didactic aid	6
International Year of Biodiversity – a conference	8
Study days for teachers	9
A workshop for educational institutions about cooperation with employment offices	10
A seminar on the results of applied research in the department of Ministry of Agriculture	11
The agriculture sector should be integrated into the energy balance of a country	12
“Our home” on the coast of the Baltic Sea Rural development programme in Estonia	13
Wood and forest, the elements of our life ... Termination of an international project	14
Farmers were successful in Frýdlant The Olympics of agricultural youth	18
Smiths' and farriers' activities of the Secondary School of Trades in Jaroměř	18
Activities on the Chuchle racing circuit – horse-races of students	19
A project of animal management in a biogarden	20
Woodcarvers' symposium in Bzenec	20
Literary success of the Secondary Forestry and Fisheries School in Bzenec	21
Unfarmed lands – a space for invasive plant species	21
Educational events for private advisers	22
The Agricultural and Food Library invites students to excursions	22
Professional conference devoted to agricultural extension in Poland	23
The calendar of events organized by schools	23
100 years since the first “Statutes of pedagogic seminars for candidates for teaching at agricultural schools in the Bohemian Kingdom”	24
We have been here for 50 years – Secondary Agricultural and Forestry School in Frýdlant	I
Celebration of the 90th anniversary of the Secondary Fisheries School in Vodňany	II
Beekeepers' Day at Secondary Veterinary School in Hradec Králové	III
Sophisticated philosophy of theory and practice	IV

DEN MLÁŽDAT V OPAVĚ str. 3

MEZINÁRODNÍ ROK BIODIVERZITY str. 8

PROJEKT CHOVU ZVÍŘAT V BIOZAHRADĚ str. 18

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

50 LET JSME TADY – STŘEDNÍ ŠKOLA HOSPODÁŘSKÁ A LESNICKÁ FRÝDLANT – příloha I

